

Handelshögskolan

VID GÖTEBORGS UNIVERSITET

Företagsekonomiska institutionen

Fåmansföretagsbeskattning

*Innebär de nya 3:12 reglerna enligt
proposition 2005/06:30 en förenkling för
fåmansföretag?*

Handelshögskolan vid Göteborgs universitet
Magisteruppsats i företagsekonomi

Författare: Hans Lundgren
Robert Nilsson
Jöran Rydberg

Handledare: Stefan Schiller
Medbedömare: Gunnar Rimmel

Göteborg Höstterminen 05

”En internationell jämförelse visar att Sverige har förhållandevis få småföretagare och att vi beskattar småföretagare exceptionellt hårt. De flesta industriländer har lättnader i beskattningen för små och medelstora företag. Att som i Sverige i stället ha extra hög skatt på dessa företag är exceptionellt.”

-Svenskt Näringsliv-

”En annan fråga som har figurerat i debatten om företagsklimatet är de så kallade 3:12 reglerna. Dessa regler bestämmer hur mycket en småföretagsägare kan ta ut som kapitalbeskattad inkomst och hur mycket som kommer att beskattas som löneinkomst. Ibland hör man att dessa 3:12 regler bör avskaffas. För mig vore det helt otänkbart. 3:12 reglerna är ett av fundamenten i den svenska skattelagstiftningen.”

-Bosse Ringholm, f.d. finansminister-

Förord

Vi har under uppsatsens gång haft en rad personer som varit till stor hjälp för vårt arbete. Vi vill först och främst visa vår uppskattning till vår handledare Stefan Schiller, som under arbetets gång bidragit med värdefulla åsikter och synpunkter. Vi vill även passa på att tacka våra respondenter som ställt upp för att besvara våra frågor vilket möjliggjorde denna uppsats.

Vi önskar dig som läsare trevlig läsning!

Göteborg den 13 januari 2006

Hans Lundgren
Ekonomie magister

Robert Nilsson
Ekonomie magister

Jöran Ryberg
Ekonomie magister

Sammanfattning

Magisteruppsats i företagsekonomi, Handelshögskolan vid Göteborgs Universitet,
Externredovisning, HT 2005

Författare: Hans Lundgren, Robert Nilsson och Jöran Rydberg

Handledare: Stefan Schiller

Titel: Fåmansföretagsbeskattning - *Innebär de nya 3:12 reglerna enligt proposition 2005/06:30 en förenkling för fåmansföretag?*

Bakgrund och problem

1990 års skattereform innebar att förvärvsinkomster beskattas enligt en progressiv skatteskala med en högsta marginalskatt på 57 procent medan kapitalinkomster beskattas med 30 procent. I frånvaro av särskilda regler inom detta område skulle företagsledaren helt kunna undgå den progressiva beskattningen av förvärvsinkomster för att istället göra utdelning från bolaget och kapitalbeskattas. Regeringen presenterade den 27 oktober 2005 i sin proposition, *Reformerade beskattningsregler för ägare i fåmansföretag*, ett förslag som föreslogs träda i kraft den 1 januari 2006, vilket det även gjorde. Regeringens intention med de nya 3:12 reglerna har varit att de ska bli mer gynnsamma för företagare eftersom dagens regler uppfattas som krångliga. 3:12 reglerna debatteras ofta på grund av att företagarna inte själva kan hantera regelverket utan behöver konsult hjälp. Detta leder ner till problemformuleringen: *Innebär de nya 3:12 reglerna enligt proposition 2005/06:30 en förenkling för fåmansföretag?*

Syfte och Avgränsningar

Syftet med uppsatsen är att identifiera och öka förståelsen om de nya 3:12 reglerna innebär en förenkling för fåmansföretagen d.v.s. om deras administrativa börda och hjälp från revisorn kan minska i och med detta. Vi väljer att i denna uppsats definiera uttrycken ”förenkling” och ”enklare” till att avse den eventuella tidsbesparing som ett fåmansföretag kan spara oavsett om företagarna själva eller revisionsbyrån utför tjänsterna.

Metod

Problemet angrips med en kvalitativ metod där vi med hjälp av intervjuer med företag, revisorer samt företrädare för Skatteverket sökt en djupare insikt och förståelse för valt problemområde.

Resultat och slutsatser

Vi kan utifrån studien och med återkoppling till vår problemformulering inte visa att de nya 3:12 reglerna, enligt proposition 2005/06:30, förenklar i någon större omfattning vilket regeringens intention varit. Utifrån våra respondenters svar drar vi slutsatsen att företagen även i framtiden kommer att anlita revisorn i samma utsträckning för konsultation kring 3:12 reglernas karaktäristiska krånglighet. Företagen kommer därmed att lägga ner lika mycket tid på 3:12 reglerna som tidigare och det kommer alltså inte att bli någon direkt tidsbesparing.

Förslag till fortsatt forskning

Eftersom de nya 3:12 reglerna inte implementerats vid intervjutillfällena hade vi gärna sett en ny undersökning om ett år då reglerna använts i företagen. De hade då varit intressant att jämföra om respondenternas svar hade skilt sig åt. Ett annat intressant forskningsområde hade varit att jämföra vinstdrivande- och icke vinstdrivande företag för att därigenom se om uppfattningen om 3:12 reglerna skiljer sig åt mellan dessa företagare

Innehållsförteckning

1	INLEDNING	1
1.1	BAKGRUNDSBESKRIVNING	1
1.2	PROBLEMDISKUSSION	2
1.3	PROBLEMFÖRMULERING	4
1.4	SYFTE OCH AVGRÄNSNINGAR	5
1.5	DEFINITIONER OCH BEGREPP	5
1.6	DISPOSITION.....	6
2	METOD.....	7
2.1	METODISKT ANGREPPSSÄTT	7
2.1.1	<i>Undersökningsansats</i>	7
2.2	DATAINSAMLING	9
2.2.1	<i>Primär- och sekundärdata</i>	9
2.2.2	<i>Val av respondenter</i>	10
2.2.3	<i>Tillvägagångssätt vid intervjuerna</i>	11
2.3	STUDIENS TILLFÖRLITLIGHET	12
2.3.1	<i>Validitet och reliabilitet</i>	12
2.4	SAMMANFATTNING.....	14
3	TEORETISK REFERENSRAM.....	15
3.1	INTERNATIONELL NORMGIVNING SAMT SVENSK REDOVISNINGSTRADITION.....	15
3.2	REDOVISNINGENS NYTTA OCH SYFTE FÖR UTVALDA INTRESSETER	16
3.2.1	<i>Ägare</i>	17
3.2.2	<i>Övriga intressenter</i>	18
3.3	FÖRETAGARE OCH ADMINISTRATIVT ARBETE	18
3.4	SAMBANDET MELLAN REDOVISNING OCH BESKATTNING.....	19
3.5	DET SVENSKA SKATTESYSTEMET I ETT INTERNATIONELLT PERSPEKTIV	20
3.6	NUVARANDE 3:12 REGLER OCH UTGÅNGSPUNKTER FÖR EN REFORM	21
3.7	REFORMERADE BESKATTNINGSGREGLER FÖR ÄGARE I FÅMANSFÖRETAG	22
3.7.1	<i>En reformerad löneunderlagsregel</i>	23
3.7.2	<i>En förenklingsregel – ett schablonbelopp som gränobelopp</i>	23
3.7.3	<i>Klyvningsränta och ränta på sparutdelningsutrymme</i>	24
3.7.4	<i>Kapitalvinstbeskattningen av kvalificerade andelar</i>	24
3.7.5	<i>Lättnadsreglerna för beskattning av utdelning och kapitalvinst avskaffas</i>	25
3.7.6	<i>Sänkt kapitalskattesats</i>	25
3.8	SAMMANFATTNING	26
4	EMPIRI.....	27
4.1	PETER LINDBERG, REGIONCHEF BDO NORDIC, GÖTEBORG	27
4.1.1	<i>Uppfattning om 3:12 reglerna</i>	27
4.1.2	<i>Förändringen av 3:12 reglerna</i>	28
4.1.3	<i>Konsekvenser av de nya 3:12 reglerna</i>	29
4.2	INGER KOLLBERG, AUKTORISERAD REVISOR, ÖHRLINGS PRICEWATERHOUSE COOPERS, GÖTEBORG. 30	
4.2.1	<i>Uppfattning om 3:12 reglerna</i>	30
4.2.2	<i>Förändringen av 3:12 reglerna</i>	30
4.2.3	<i>Konsekvenserna av 3:12 reglerna</i>	31
4.3	GORDON BÄCK & JOACIM BRAGE, RÄTTSLIGA SPECIALISTER SAMT GÖRAN GÄFVERT, RIKSEXPERT I REDOVISNING, SKATTEVERKET, GÖTEBORG	33
4.3.1	<i>Uppfattning om 3:12 reglerna</i>	33
4.3.2	<i>Förändringar av 3:12 reglerna</i>	34
4.3.3	<i>Konsekvenser av de nya 3:12 reglerna</i>	35
4.4	UNO LARSSON, VD, NOVENTUS AB GÖTEBORG	36
4.4.1	<i>Uppfattning om 3:12 reglerna</i>	36
4.4.2	<i>Förändringen av 3:12 reglerna</i>	37
4.4.3	<i>Konsekvenser av de nya 3:12 reglerna</i>	37
4.5	FREDRIK MÅLBERG, VD AB NORRAHAMMARS MEKANISKA VERKSTAD, JÖNKÖPING	39
4.5.1	<i>Uppfattning om 3:12 reglerna</i>	39

Innehållsförteckning

4.5.2	<i>Förändringen av 3:12 reglerna</i>	39
4.5.3	<i>Konsekvenser av de nya 3:12 reglerna</i>	40
4.6	CARINA CARLSSON, VD DIAC AB, JÖNKÖPING	42
4.6.1	<i>Uppfattning om 3:12 reglerna</i>	42
4.6.2	<i>Förändringen av 3:12 reglerna</i>	42
4.6.3	<i>Konsekvenser av de nya 3:12 reglerna</i>	43
4.7	BJÖRN WADENSTEN, VD PORTUN AB, ALINGSÅS.....	44
4.7.1	<i>Uppfattning om 3:12 reglerna</i>	44
4.7.2	<i>Förändringen av 3:12 reglerna</i>	45
4.7.3	<i>Konsekvenser av 3:12 reglerna</i>	46
4.8	SAMMANFATTNING	47
5	ANALYS	49
5.1	UPPFATTNING OM 3:12 REGLERNA	49
5.2	FÖRÄNDRINGEN AV 3:12 REGLERNA	50
5.3	KONSEKVENSER AV DE NYA 3:12 REGLERNA	52
6	SLUTSATS OCH EGNA REFLEKTIONER	54
6.1	DISKUSSION OCH SLUTSATS.....	54
6.2	EGNA REFLEKTIONER.....	55
6.3	FÖRSLAG TILL FORTSATT FORSKNING	55
BILAGA 1A		I
BILAGA 1B		II
BILAGA 1C		III

1 Inledning

I detta kapitel redogör vi för valt problemområde som ligger till grund för uppsatsen. Kapitlet har för avsikt att ge läsaren en introduktion till ämnesområdet och inleds därför med en bakgrundsbeskrivning. Därefter förs en problemdiskussion för att komma fram till en problemformulering. Kapitlet behandlar även uppsatsens syfte och avgränsningar samt avslutas med en disposition för att underlätta uppsatsens överskådlighet.

1.1 Bakgrundsbeskrivning

Den 9 september 1999 tillsatte regeringen en utredning med uppgift att se över 3:12 reglerna som gäller för beskattning av utdelning från fåmansföretag och kapitalvinst vid försäljning av aktier i nämnda typ av företag. Utredningen antog namnet 3:12-utredningen.¹ Utredningen har sin bakgrund i 1990 års skattereform och i den då introducerade duala inkomstskattmodellen. Denna tudelade modell innebär att förvärvsinkomster beskattas enligt en progressiv skatteskala med en högsta marginalsatt på 57 procent (vid en kommunalskatt på 32 procent) medan kapitalinkomster beskattas separat och proportionellt med en skattesats på 30 procent. I frånvaro av särskilda regler inom detta område skulle företagsledaren helt kunna undgå den progressiva beskattningen av förvärvsinkomster för att istället göra utdelning på bolagets vinst med en lägre skattesats som följd. Därtill skulle det skapas starka drivkrafter för stora grupper löntagare (med idag progressivt beskattade inkomster) att starta aktiebolag för att detta skulle ge dem en skattemässigt gynnsam behandling. Lite förenklat är det detta resonemang som ligger till grund för de så kallade 3:12 reglerna. Sin benämning har de fått därför att de i och med 1990 års skattereform infördes i 3 § 12 momentet, lagen om statlig inkomstskatt (1947:576). Numera återfinns reglerna i 57 kapitlet inkomstskattelagen (1999:1229) och dess huvudsyfte är alltså preventivt.²

I juni 2002 överlämnade utredningen sitt betänkande; Beskattning av småföretagare (SOU 2002:52), som behandlar 3:12 reglerna samt generationsskiftesregler. Betänkandet gick på remiss och utredningen gav slutligen ett förslag hur den inkomst som skulle beskattas som kapital kunde beräknas med utgångspunkt från bolagets beskattade egna kapital. Drygt ett år senare (oktober 2003) aviserades ett första steg för skattelättnader i de redan befintliga 3:12

¹ Lagrådsremiss 20 september, 2005. ”Reformerade beskattningsregler för ägare i fåmansföretag”

² Rapport från Finansdepartementet 26 januari, 2005. ”Reformerad ägarbeskattning – effektivitet, prevention, legitimitet”

reglerna vilka senare blev lag under december 2003. Vid budgetpropositionen för 2004 aviserade regeringen för ytterligare skattelättnader som tillsammans med den redan genomförda åtgärden skulle ge en varaktig skattesänkning på 1 miljard kronor för fåmansföretagen. Mot denna bakgrund förordade dåvarande finansministern Bosse Ringholm den 3 juni 2004 en expertgrupp med uppgift att genomföra en fördjupad prövning av 3:12 reglerna. Regeringens bedömning vid budgetpropositionen 2005 var att 3:12 reglerna borde förändras så att de blir mer gynnsamma för företagen och man hänvisade till det analysarbete som lagts ned av den förordnande expertgruppen. Denna expertgrupp redovisade i januari 2005 i promemorian *Reformerad ägarbeskattning – effektivitet, prevention, legitimitet* resultatet av sitt arbete och två förslag på förändringar presenterades. Ett av dessa förslag det så kallade begränsade alternativförslaget har remissbehandlats.³ I lagrådsremissen lämnas ett förslag som huvudsakligen bygger på detta alternativförslag samt även till viss del på 3:12 utredningens argument. Tonvikt läggs på att en större del av inkomsten, än vad som för närvarande är fallet, avses bli beskattad som inkomst av kapital istället för som inkomst av tjänst. Slutligen presenterade regeringen den 27 oktober 2005 i sin proposition, *Reformerade beskattningsregler för ägare i fåmansföretag*, ett förslag där ca 100 000 ägare av mindre företag, eller 60 procent av alla som omfattas av skattereglerna för fåmansföretag, kommer att kunna använda sig av en ny förenklingsregel (schablonregeln). Reglerna föreslogs träda i kraft den 1 januari 2006⁴, vilket de även gjorde.⁵

1.2 Problemdiskussion

Regeringens intention med de nya 3:12 reglerna har varit att de ska bli mer gynnsamma för företagare eftersom dagens regler är onödigt krångliga för företag med litet kapital och få anställda. Regeringens ambition är därför att minska den administrativa bördan på skatteområdet och det föreslås därför bland annat en ny förenklingsregel. Denna förenklingsregel gör att cirka 100 000 ägare till fåmansbolag kan använda sig av en schablon vid beräkning av kapitalbeskattad inkomst. Det gäller exempelvis för företag med minimalt aktiekapital (100 000 kronor) och med en total lönesumma till ägare och anställda på upp till

³ Lagrådsremiss 20 september, 2005. ”Reformerade beskattningsregler för ägare i fåmansföretag”

⁴ Prop. 2005/06:40

⁵ Skatteutskottets betänkande 2005/06:SKU10

700 000 kronor (motsvarar ungefär 1-2 anställda). Förenklingsregeln innebär också att en företagare som är ensam ägare kan ta upp till cirka 65 000 kronor om året som kapitalbeskattad inkomst. Vid gällande regler blir det kapitalbeskattade beloppet bara 12 000 kronor.⁶

De ändrade 3:12 reglerna som syftar till att förbättra skattesituationen för fåmansföretagare ger visserligen 1 miljard i skattelättnad men frågan är om det inte är skattekonsulterna som idag ska vara gladare än företagarna. Regeringen har insett att reglerna är komplicerade, därför föreslår man nu att det som alternativ ska finnas en schabloniserad avkastning som ska kapitalbeskattas. För beskattningsåret 2006 skulle det innebära att ett gränobelopp på 64 950 kronor kapitalbeskattas, vilket regeringen beräknar att 60 procent av landets fåmansföretagare skulle tjäna på. Organisationen Skattebetalarna menar att om regeringen verkligen velat förbättra för landets fåmansföretag skulle 3:12 reglerna slopas helt och hållet. De nuvarande reglerna har varit mycket svåra att tillämpa och föranlett en mängd skatteprocesser på grund av svåra gränsdragningsfrågor. De nya 3:12 reglerna gör inte tillvaron enklare för landets fåmansföretag fortsätter Skattebetalarna och menar att det inte är bland skattekonsulterna de nya jobben ska skapas.⁷

Att förslaget till nya 3:12-regler skapar stora klasskillnader mellan olika småföretagare visar beräkningar som gjorts i den kommande versionen av Visma Spcs skatteprogram, där det visar sig att vissa får höjd skatt medan andra får sänkt. Jan-Erik W Persson och Privata Affärers Anders Andersson som båda arbetar med Visma Spcs skatteprogram håller inte alls med regeringen om att de nya 3:12 reglerna skulle förenkla för småföretagen, tvärtom. De nya reglerna gör istället att det blir ännu värre för småföretagen att beräkna sina skatter, påpekar Anders Andersson. Många förlorar dessutom på förändringarna, särskilt de som driver en bra och stabil verksamhet utan att ha några anställda.⁸

FAR anser att 3:12 reglerna i grund och botten borde avskaffas vilket dock kräver att skillnaden i skatt mellan förvärvsinkomster och kapitalinkomster måste planas ut. 3:12 reglerna har historiskt kritiserats för att vara komplexa och orättvisa. Det nya förslaget

⁶ www.regeringen.se

⁷ www.skattebetalarna.se

⁸ www.presswire.biz/se

förenklar och förbättrar inte för fåmansföretagen ur detta avseende enligt FAR.⁹

Revisorn är företagarnas främsta rådgivare när det gäller verksamhetens utveckling och skötsel. Det visar en undersökning som Länsförsäkringar har gjort. Runt 74 procent av företagarna rådfrågar i första hand sin revisor. De nya 3:12 reglerna debatteras ofta på grund av att företagarna inte själva kan hantera regelverket utan behöver revisorers och skattejuristers assistans vilket visar på ett visst krångel och svårighet med att ta till sig reglerna.¹⁰

Även Svenskt Näringsliv anser att 3:12 reglerna är onödigt krångliga och svåra för fåmansföretag att ta till sig. En undersökning visar att 94 procent av de mindre företagen behöver hjälp med sin deklaration eftersom regelverket är för svårt för att sätta sig in i och därav skulle Svenskt Näringsliv vilja se ett kraftigt förenklat regelverk för dessa företag. Även internationellt sett så verkar svenska småföretag under tuffare skattevillkor än utländska bolag i samma storlek.¹¹

Mot bakgrund av ovanstående kritik inom området kan vi påstå att 3:12 reglerna är ett högaktuellt ämne som debatteras flitigt. Enligt regeringen skall de nya 3:12 reglerna förenkla för småföretagen men trots detta är det många som menar det motsatta.

1.3 Problemformulering

På grund av denna debatt kring 3:12 reglernas ”krånglighet” och eventuella ”förenkling” ställer vi följande problemformulering:

- *Innebär de nya 3:12 reglerna enligt proposition 2005/06:30 en förenkling för fåmansföretagen?*

Denna huvudfråga kan utvecklas i följande:

- *Behöver fåmansföretagen lägga ner mindre tid angående 3:12 reglerna oavsett om företagen själva eller revisionsbyrån utför tjänsterna?*

⁹ www.far.se

¹⁰ Balans nr 11/2005

¹¹ www.svensktnaringsliv.se

1.4 Syfte och avgränsningar

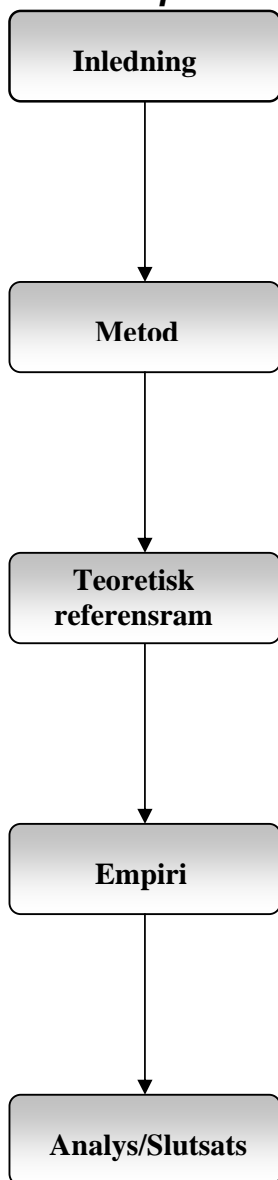
Syftet med uppsatsen är att identifiera och öka förståelsen om de nya 3:12 reglerna innebär en förenkling för fåmansföretagen d.v.s. om deras administrativa börda och hjälp från revisorn kan minska i och med detta. 3:12 reglerna är omfattande och av teknisk karaktär varför vi inte primärt undersöker de detaljeffekter som de får för fåmansföretagens beskattning. Vi avgränsar oss i stället på att studera den förenkling som reglerna sägs innebära för fåmansföretagen samt effekter av denna förenkling. När vi i uppsatsen skriver att de nya reglerna blir ”enklare” eller ”förenklade” menas att regeringens intention med de nya reglerna är att de ska bli enklare för fåmansföretagen. Vi väljer att i denna uppsats definiera uttrycken ”förenkling” och ”enklare” till att avse den eventuella tidsbesparing som ett fåmansföretag kan spara oavsett om företagarna själva eller revisionsbyrån utför tjänsterna. Uttrycken får fortsättningsvis alltså samma innebörd och när vi slutligen skall svara på vår problemformulering ligger dessa definitioner till grund. Förenklade och enklare regler kvantifieras härmed och tolkas av oss som den tidsbesparing en fåmansföretagare eventuellt får. Uttrycken förenkling och enklare kan ha olika innebörder, dvs. att förenkling av en aktivitet går från två olika svårighetsgrader medan enklare är ett mer horisontellt uttryck. Vi ser i denna uppsats uttrycken förenkling och enklare som synonymer och inte skilda definitioner. Vårt bidrag med denna studie är därmed att ge läsare, intresserade av företagande och beskattningsrätt, förståelse för berörda parter uppfattning om de nuvarande kontra de nya 3:12 reglerna samt om de anser att reglerna förenklar.

1.5 Definitioner och begrepp

- **Fåmansföretag** - Aktiebolag eller en ekonomisk förening som har ett fåtal ägare.
- **Kvalificerade andelar** - Andelar som innehas av en ägare som har varit aktivt verksam inom företaget i betydande omfattning någon gång under de senaste fem åren.
- **Onoterade andelar** - Andelar i ett icke börsnoterat företag.
- **Gränsbelopp** - Det maximala belopp som skall beskattas som utdelning med 30 procents skattesats.
- **Klyvningsränta** - Bestämmer hur stor del av avkastningen på det kapital som satts in i ett fåmansföretags som ska beskattas som kapital. Klyvningsräntan är med dagens regler statslåneräntan plus 7 procentenheter och ökar genom förslaget till statslåneräntan plus 9 procentenheter.

- **Sparat utdelningsutrymme** - om ägaren inte utnyttjat hela sitt utrymme för kapitalbeskattning kan denne spara detta utrymme till ett senare år, kallas sparad utdelningsutrymme.

1.6 Disposition

Det första kapitlet ger en inledning till uppsatsens ämne. Här beskrivs bakgrundsbeskrivning, problemdiskussion, syfte och avgränsningar.

I det andra kapitlet redogör vi för de metoder som använts för att samla in och bearbeta data. Läsaren ska här få förståelse för de metoder som använts, för att på så sätt kunna bedöma tillförlitligheten i arbetet.

Den teoretiska referensramen behandlar teori som vi anser vara väsentlig för att belysa valt problemområde och som tillsammans med empirin kommer att ligga till grund för våra analyser och slutsatser.

Det fjärde kapitlet behandlar de intervjuer som genomförts. Varje intervju inleds med en kort presentation av de intervjuade personerna samt de företag där de är verksamma. Därefter presenteras delar av intervjun som vi anser vara av vikt för valt problemområde.

I det femte och sjätte kapitlet sammanförs den teori och empiri som presenterats för att komma fram till vår analys och slutsats. Vidare ges här också förslag på fortsatt forskning inom ämnet.

2 Metod

I det här kapitlet redogörs för de metoder som använts för att uppnå syftet och besvara problemformuleringen. Kapitlets syfte är att förstärka uppsatsens trovärdighet genom att beskriva hur arbetet utförts, samt redogöra för de eventuella brister som kan förekomma och hur de kan ha påverkat utfallet.

2.1 Metodiskt angreppssätt

2.1.1 Undersökningsansats

En viktig uppgift för forskaren är att skapa teorier som ger kunskap om verkligheten. Grunden för teoribildandet är att studera den data och information som verkligheten omfattar, ofta kallad empiri. Arbetet består av att relatera teori och empiri till varandra och för detta kan arbetet bedrivas deduktivt eller induktivt. Det deduktiva angreppssättet kännetecknas av att forskaren utgår från allmänna principer och befintliga teorier och ställer upp hypoteser utifrån detta. Dessa skapade hypoteser prövas med hjälp av empirin för att därav dra slutsatser om enskilda företeelser. På så sätt bevisar forskaren samband mellan teori och verklighet. I det induktiva arbetssättet utgår forskaren från verkligheten och utan att tidigare studerat underliggande teorier utarbetas en egen teori.¹²

Det övergripande valet av metod skall ske utefter den problemformulering som valts för undersökningen. Med utgångspunkt från den väljs den metod som bäst passar bäst för att uppfylla uppsatsens syfte.¹³ Vid insamlande av data finns två angreppssätt, kvantitativ och kvalitativ metod. Avgörande för valet mellan de två är på vilket sätt forskaren väljer att bearbeta och analysera det insamlade materialet, samt vilka forskningsfrågor som ska belysas.¹⁴ En kvalitativ metod kännetecknas av syftet att uppnå en djupare förståelse för problemet samt en helhetsbild, vilket ofta erhålls genom intervjuer.¹⁵ Vidare karaktäriseras metoden av att forskaren samlar in, analyserar och tolkar information som inte kan kvantifieras, dvs. uttryckas i sifferform på ett meningsfullt sätt.¹⁶ Med en kvalitativ undersökning söks riklig information om få undersökningsenheter där undersökaren går in på djupet hos informationskällan. Styrkan med en sådan undersökning är att den visar en

¹² Patel & Davidsson, 1994

¹³ Holme & Solvang, 1997

¹⁴ Patel & Davidsson, 1994

¹⁵ Holme & Solvang, 1997

¹⁶ Lekvall & Wahlbin, 2001

helhetsbild där det primära syftet med undersökningen är förståelse för problemet.¹⁷ En kvantitativ studie används med fördel när antalet respondenter är stort och frågorna är av enklare karaktär. Forskaren kan vid den här sortens studie inte räkna med fullt så uttömmande svar vilket heller inte är syftet med denna metod. Om frågeställningen behandlar frågor såsom hur många, hur vanligt och hur ofta bör en kvantitativ studie användas. Enkäter och frågeformulär är här vanliga inslag som mynnar ut i numeriska observationer, vilket i sin tur används för bearbetning och analys.¹⁸

Vår uppsats tar sin utgångspunkt i en induktiv metod där vi utgår från verkligheten för att sedan formulera nya iakttagelser som med hjälp av den teoretiska referensramen formar en analys. Uppsatsens syfte är deskriptivt, det vill säga beskrivande där vi vill förklara/förstå vårt problem. Detta problem angrips med en kvalitativ metod där vi med hjälp av intervjuer med företag, revisorer samt företrädare för Skatteverket sökt en djupare insikt och förståelse för vårt problemområde. Syftet med uppsatsen är att identifiera och öka förståelsen om de nya 3:12 reglerna innebär en förenkling för fåmansföretagen d.v.s. om deras administrativa börda och hjälp från revisorn kan minska i och med detta. Mot bakgrund av detta syfte anser vi det behövligt att gå in på djupet med hjälp av intervjuer för att på det sättet få en djupare förståelse för valt problemområde. Detta är något vi anser vara svårt att genomföra med en kvantitativ metod som enligt vår mening skulle vara alltför ytlig för vår valda problemformulering. En kvalitativ ansats valdes också med anledning av att eventuella oklarheter kan förklaras och diskuteras när de uppkommer. På så sätt kan frågor med en högre grad av komplexitet ställas utan att för den sakens skull riskera att missförstånd uppstår. En fördel vid kvalitativa intervjuer är också, som vi ser det, att följdfrågor kan ställas direkt till respondenten samt att dennes kroppsspråk och minspel kan analyseras som komplement till det rent verbala språket. Även det faktum att de förändrade 3:12 reglerna är så pass nya spelade in i valet av studie då vi med en kvantitativ studie hade varit beroende av ett stort antal respondenter med en hög grad av kunskap om de nya reglerna vilket på förhand skulle vara svårt att veta. Mot bakgrund av detta hade vi i en kvantitativ undersökning behövt ett stort antal respondenter som varit väl bevandrade i ämnet, något som vi bedömde vara svårt att veta på förhand, i och med att reglerna är nya och ännu inte ens trätt ikraft.

¹⁷ Holme & Solvang, 1997

¹⁸ Trost, 1993

2.2 Datainsamling

2.2.1 Primär- och sekundärdata

Information kan samlas in såsom primärdata och sekundärdata vilket ligger till grund för undersökningens källor. Undersökarens forskningsansats är avgörande för hur data ska samlas in, dvs. primärdata, sekundärdata eller en kombination av de båda. Primärdata är information eller källor som erhålls under arbetets gång i form av intervjuer, enkäter och direkta observationer. Denna information har inte varit föremål för någon kritisk granskning, mer än av forskaren själv, varvid en försiktighet måste iaktas för att upprätthålla en så hög trovärdighet som möjligt. Primärdata kan också vara starkt åsiktsreglerad varvid trovärdigheten åter kommer i fokus.¹⁹ Sekundärdata är andrahandsdata i tryckt form till exempel böcker, tidskrifter, artiklar och grundar sig på redan gjorda undersökningar och statistik. Dessa har i vissa fall granskats och kan i det avseendet uppfattas som mer tillförlitliga än de primära källorna.²⁰

Primärdata har i vår undersökning inhämtats genom intervjuer med sakkunniga revisorer på BDO Nordic samt Öhrlings PricewaterhouseCoopers i Göteborg, företrädare för Skatteverket i Göteborg samt VD/ägare för fyra vinstdrivande företag som alla uppfyller kraven för att vara fåmansföretag och därav berörs av de nya 3:12 reglerna.

Eftersom vår problemformulering skall undersöka om de nya 3:12 reglerna innebär en förenkling för fåmansföretag samt om den administrativa bördan på området kan minska så anser vi att de valda respondenterna är relevanta och tillräckliga för inhämtandet av primärdata. Eftersom vårt valda uppsatsämne i dagsläget är mycket aktuellt i samhällsdebatten har en mängd sekundärdata, mestadels i form av artiklar och uttalanden, publicerats det senaste året. Under arbetets gång har vi inhämtat den information som vi anser har varit relevant för att utreda vår problemformulering. Artiklar i dags- och veckopress angående 3:12 reglerna är mycket stort varför vi använt oss av detta frekvent för att studera vad som skrivits inom området och som kan vara aktuellt för vår uppsats. Sökning av information har skett via Internets sökmotorer, Handelshögskolans bibliotek och tidningsarkiv samt i läroböcker. Då de nya 3:12 reglerna är under införande så har det, oss veterligen, inte publicerats några läroböcker just om dessa regler och det finns därför inga praktiska exempel

¹⁹ Bell, 1995

²⁰ Lekvall & Wahlbin, 2001

på hur arbetet i framtiden kommer att bedrivas samt om reglerna uppfattas som enklare eller inte. Med detta vill vi ha sagt att vårt valda tillvägagångssätt kanske skulle ha varit annorlunda om vi undersökt effekterna av regler som redan initierats.

2.2.2 Val av respondenter

Redan från första början har vår avsikt varit att genomföra intervjuer med revisorer och företagare. Vår förhoppning har därför varit att komma i kontakt med revisorer och företagare som aktivt arbetar respektive berörs av de nya 3:12 reglerna just för att det är dessa båda parter som direkt påverkas av det nya regelverket. Vi har också valt att intervjua fyra företag inom branscher som kännetecknas av att intäkter genereras relativt fort och att man därav som företagare har ett direkt intresse av företagets resultat i den privata skattesituationen. Detta till skillnad från exempelvis forskningsintensiva fåmansföretag där intäkter om möjligt inte genereras på många år och därav blir också skatteregler av typen 3:12 inte lika relevant för företagare i denna bransch. Anledningen till att vi valde just fyra företag och bara två revisorer var att vi på förhand ansåg revisorerna som mer insatta i ämnet. Mot bakgrund av det ville vi säkra upp eventuella skiftande svar bland företagen med fler respondenter och valde därför dubbelt så många för att öka reliabiliteten. Vi har även valt Skatteverket som en respondent eftersom de i allra största grad är en intressent som har intresse av dessa regler. Följande personer har av oss intervjuats:

- Peter Lindberg – regionchef, BDO Nordic Göteborg
- Inger Kollberg – auktoriserad revisor, Öhrlings PricewaterhouseCoopers Göteborg
- Uno Larsson – VD Noventus AB, Göteborg
- Carina Carlsson – VD Diac AB, Jönköping
- Fredrik Målberg – VD AB Norrahammars Mekaniska Verkstad, Jönköping
- Björn Wadensten – VD Portun AB, Alingsås
- Gordon Bäck & Joacim Brage, båda rättsliga specialister samt Göran Gäfvert, riksexpert i redovisning, Skatteverket, Skattekontor Göteborg

Intervjutillfällena har tillkommit på olika sätt allteftersom arbetet fortskridit. Till att börja med kontaktade vi BDO Nordic eftersom vi visste att de arbetar med bolag där ett aktivt ägarintresse finns och för vilka 3:12 reglerna blir tillämpliga. Regionchefen Peter Lindberg ställde här upp på en intervju. Därefter kontaktade vi Inger Kollberg på Öhrlings

PricewaterhouseCoopers i Göteborg. Anledningen till det var att vi i en tidigare kurs på Handelshögskolan i Göteborg hade haft Kollberg som gästföreläsare och vi visste därför att hon mestadels arbetade med fåmansföretag och att hon därför var väl insatt inom vårt valda problemområde. Företagen som vi intervjuat har vi kommit i kontakt med på lite olika sätt. Noventus AB kom vi i kontakt med via BDO då de tipsade oss om att Noventus VD tillika huvudägare, Uno Larsson, var relativt insatt i ämnet och säkert behjälplig att ställa upp på en intervju vilket han också visade sig vara. Norrahammars Mekaniska Verkstad och Diac AB i Jönköping samt Portun AB i Alingsås har vi kommit i kontakt med via bekanta till författarna. Vi vill dock tillägga att vi vid en första kontakt med företagen försäkrat oss om att de är relativt insatta i ämnet och att de i stora drag vet vad reglerna handlar om för att på så sätt upprätthålla validiteten och reliabiliteten. Den intervju som genomfördes på Skatteverket i Göteborg tillkom genom att vi mailade till kontoret och frågade om någon kunde vara behjälplig att svara på några frågor kring de nya 3:12 reglerna. Gordon Bäck svarade att han var behjälplig i detta ärende och en intervju inbokades med honom och hans kollegor Joacim Brage och Göran Gäfvert.

2.2.3 Tillvägagångssätt vid intervjuerna

Intervjuer kan sägas ha olika grad av standardisering. Med detta menas att forskaren på förhand bestämt att valda frågor ska ställas till alla i undersökningen utvalda respondenter. Härutöver kan relevanta följdfrågor också ställas till respondenterna beroende på hur dessa svarar. En annan skillnad finns också mellan strukturerade och ostrukturerade intervjuer där de strukturerade kännetecknas av att målsättningen med intervjun är fastställd i förväg. Den ostrukturerade intervjun å andra sidan kännetecknas av ett inte lika snävt definierat syfte samt att inriktningen är bredare. Intervjun syftar också till att locka fram respondentens värderingar, åsikter och föreställningar lika mycket som rena fakta. I den här typen av intervju använder sig forskaren av frågor som stimulerar respondenten att utveckla sina svar.²¹

För våra intervjuer har vi använt oss av en relativt standardiserad intervjumall där i stort sett alla påtänkta frågor ställts till samtliga respondenter med vissa omjusteringar. Med omjusteringar menar vi att frågorna skilde sig lite åt beroende på om det var revisorer, företagare eller Skatteverket som intervjuades. Frågeformulären som använts redovisas som

²¹ Lundahl. & Skärvad, 1992

bilagor längst bak i uppsatsen. Intervjuerna kan vidare sägas ha varit en blandning av strukturerade och ostrukturerade. Med detta menar vi att vi på förhand haft en viss uppfattning huruvida respondenterna ska svara vilket tyder på en viss förutbestämd målsättning med intervjuerna. Vår förhoppning har även varit att locka fram de intervjuades egna åsikter och värderingar samt att vi även gett oss själva möjlighet att ställa följdfrågor. Med detta menar vi att en mix av de båda har använts. För att intervjuerna skulle ge oss relevanta svar har vi använt oss av en frågemall som utarbetats på förhand och som samtliga respondenterna fått ta del av innan intervjutillfället om de velat.

Vid intervjutillfällena var vi vid alla tillfällen minst två närvarande och intervjuerna genomfördes på respektive respondents arbetsplats. Vid samtliga tillfällen använde vi oss av en bandspelare. Detta för att vi alla, i största möjliga utsträckning, skulle kunna vara delaktiga i samtalet och inte försaka dyrbar tid med att anteckna respondenternas svar. Dessutom anser vi att det ges en större möjlighet, vid användande av en bandspelare, till att studera den intervjuades minspel och kroppsspråk som kan analyseras och användas till att dra slutsatser. Intervjumetodiken var relativt fri med helt öppna svar. Frågorna ställdes som de framgår i intervjubilagorna, med inslag av följdfrågor för att få ett så komplett svar på frågan som möjligt. Intervjuerna har efter att de genomförts sammanställts utifrån det inspelade materialet. Detta har sedan tolkats och skrivits in i löpande text. De respondenter som aktivt velat ta del av det redigerade empiriska materialet har fått detta skickat till sig för godkännande. Detta förfarande anser vi ha ökat trovärdigheten i studien.

2.3 Studiens tillförlitlighet

2.3.1 Validitet och reliabilitet

Med en hög validitet menas att det finns ett starkt samband mellan det som forskaren avser att undersöka och vad denne faktiskt undersöker. Det krävs alltså för att uppnå en hög validitet att vi undersöker det vi har för avsikt att undersöka. Reliabiliteten är ett uttryck för hur tillförlitlig undersökningen är. En undersökning med hög reliabilitet kan alltså av läsaren anses som tillförlitlig. I undersökningar som baseras på personliga intervjuer är det dock mycket svårt att sätta ett mått på reliabiliteten eftersom tillförlitligheten här är relaterad till de bedömningar som intervjuaren gör samt till att respondenten förstår de frågor som ställs.²² Vid en kvalitativ undersökning med intervjuer kan det dock vara egendomligt att tala om

²² Patel & Davidsson, 1994

validitet och reliabilitet på grund av att vid en hög reliabilitet skulle en ny undersökning ge samma svar vilket kanske inte är troligt i alla fall. Intervjuer och datainsamling bör ändå ske på ett sådant sätt att informationen är tillförlitlig och att den visar det den avser att visa.²³

Även om vi har genomfört en kvalitativ undersökning där det kan vara svårt att uppskatta validiteten och reliabiliteten tycker vi ändå att det är viktigt att redogöra för detta för att ge läsaren en möjlighet att utvärdera och bedöma undersökningens validitet och reliabilitet. Vår undersöknings validitet har upprätthållits genom att vi har hållit oss kring frågor som kan vara av intresse för vår problemformulering när vi genomfört våra intervjuer. Vidare har validiteten också berörts och upprätthållits tillsammans med vår handledare samt vid vissa opponeringstillfällen med andra studenter vid Handelshögskolan i Göteborg då den ”röda tråden” i arbetet diskuterats.

Reliabiliteten eller tillförlitligheten är som tidigare sagts också svår att uppskatta vid en kvalitativ studie. Eftersom vi i våra intervjuer kommit i kontakt med respondenter som är väl insatta i ämnet och som kontinuerligt är i kontakt med 3:12 reglerna så anser vi att respondenternas tillförlitlighet är relativt hög. Det är dock möjligt att vi fått ett annat svar på vår problemformulering om vi valt att intervjua andra företag eller revisorer än de av oss valda. Vi kan dock tillägga att reliabiliteten kan ha påverkats vid vår intervju på Skatteverket då våra respondenter var tre till antalet. Respondenterna var mycket insatta i ämnet men vi vill med detta visa på att de kan ha påverkat varandra i svaren gentemot om man varit ensam som respondent. Vi tror dock inte att så var fallet men det kan dock vara en möjlig reliabilitetsbrist. Eftersom alla våra respondenter ändå var insatta i ämnet drar vi mot bakgrund av deras svar generella slutsatser kring vårt problem. Självklart kan vi inte sätta ett mått på tillförlitligheten i studien men med tanke på valet av respondenter anser vi att den sannolikt bör vara ganska hög.

Eftersom tidningsartiklar från dags- och veckopress använts vill vi påpeka att tillförlitligheten i dessa är av lägre grad än vetenskapligt publicerade artiklar. Då materialet inte är vetenskapligt granskat kan det vara svårt att veta om det finns bevis för vad som påstås i materialet eller om publikationen endast ges ut i syfte att gynna det egna intresset. Dock har vi

²³ Trost, 1993

ansett det som viktigt att till viss del använda sådant material då det har den fördelen att det är lättillgängligt samt att det speglats i den allmänna debatten under tiden som studien pågått.

2.4 Sammanfattning

En viktig uppgift för forskaren är att skapa teorier som ger kunskap om verkligheten. Grunden för teoribildandet är att studera den data och information som verkligheten omfattar, ofta kallad empiri. Arbetet består av att relatera teori och empiri till varandra. Vår uppsats tar sin utgångspunkt i en induktiv metod där vi utgår från verkligheten för att sedan formulera nya iakttagelser som med hjälp av den teoretiska referensramen formar en analys. Uppsatsens syfte är deskriptivt och problemet angrips med en kvalitativ metod där vi med hjälp av intervjuer sökt en djupare insikt och förståelse för vårt problemområde. Mot bakgrund av vårt syfte anser vi det behövt att gå in på djupet med hjälp av intervjuer. Primärdata har i vår undersökning inhämtats genom intervjuer med sakkunniga revisorer, företrädare för Skatteverket i Göteborg samt fyra företag. Eftersom vårt valda uppsatsämne i dagsläget är mycket aktuellt i samhällsdebatten har en mängd sekundärdata, mestadels i form av artiklar och uttalanden publicerats det senaste året, vilket vi använt oss av.

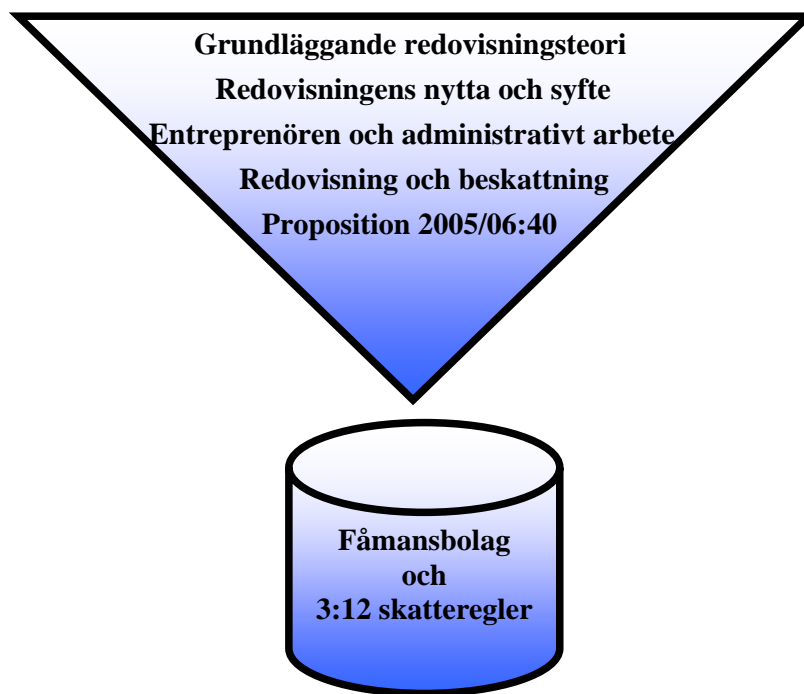
Vi har valt att intervjua fyra företag inom branscher som kännetecknas av att intäkter genereras relativt fort och skattefrågor blir aktuella. För våra intervjuer har vi använt oss av en relativt standardiserad intervjumall. Intervjuerna kan vidare sägas ha varit en blandning av strukturerade och ostrukturerade som sedan sammanställts utifrån det inspelade materialet.

Vår undersöknings validitet har upprätthållits genom att vi har hållit oss kring frågor som kan vara av intresse för vår problemformulering när vi genomfört våra intervjuer. Det är dock möjligt att vi fått ett annat svar på vår problemformulering om vi valt andra att intervjua. Eftersom tidningsartiklar från dags- och veckopress använts vill vi påpeka att tillförlitligheten i dessa är av lägre grad än vetenskapligt publicerade artiklar.

3 Teoretisk referensram

I den teoretiska referensramen presenteras den teori som samlats in och som anses vara relevant för uppsatsens frågeställning. Först presenteras grundläggande redovisningsteorier samt redovisningens nytta och syfte för olika intressenter. Därefter förs ett resonemang kring entreprenörskap och deras inställning till administrativt arbete. Avslutningsvis görs en genomgång över det svenska skattesystemet för att till sist gå in på 3:12 reglerna och den proposition som framlades den 27 oktober 2005..

Modellen nedan, som kan liknas vid en tratt, visar dispositionen av den teoretiska referensramen. Referenserna är initialt förhållandevis breda och allmängiltiga för att sedan smalna av och bli mer specifika för det ämnet som valts. Syftet är att detta skall mynna ut i teori som rör och fåmansbolag och 3:12 skatteregler.

Modell över den teoretiska referensramen

3.1 Internationell normgivning samt svensk redovisningstradition

Under senare år har normerna och normbildningen på redovisningsområdet förändrats allt snabbare i och med den redovisningsharmonisering som sker världen över. De internationella normgivande organisationerna har växt sig allt starkare och de stora företagens

årsredovisningar utformas i allt större grad för en internationell publik där jämförbarhet, länder emellan, eftersträvas.²⁴ Historiskt sett har redovisningen utvecklats från två olika traditioner, kontinental och anglosaxisk. Den kontinentala traditionen tar sitt ursprung i romersk rätt och är präglad av civil- och skatterättslig lagreglering. Lagen styr här över innebörden av redovisningen vilket kallas ”form over substance” och meningen med detta har varit att skydda borgenärerna så att inte företagen ska övervärdera sina tillgångar. Anglosaxisk tradition bygger istället på sedvanerätt och precedensfall i domstolar. I denna tradition har marknadens krav på information varit styrande och redovisningens profession har utvecklat egna regler. En orsak till att redovisningen utvecklats åt olika håll har varit skillnader i ägarstrukturer. Inom den kontinentala traditionen har ägarna i stor utsträckning utgjorts av banker, stat och familjer medan den anglosaxiska traditionen haft en större ägarspridning pga. fler börsnoterade företag. De kontinentala länderna har under de senaste decennierna börjat följa den anglosaxiska traditionen mycket på grund av politiska och marknadsmässiga faktorer som styrt redovisningssystemet åt det hållet.²⁵

Sett ur ett internationellt perspektiv så har svensk redovisning på senare år haft en mellanställning mellan de två traditionerna. Fram till andra världskriget hade Sverige starka kopplingar till kontinental och framförallt tysk redovisningstradition med stark förlitan på lagstiftning för att reglera redovisningsproblem. Dessa kopplingar har kontinuerligt försvagats i och med att utrikeshandel och ekonomiska kontakter i större grad har inriktats på andra delar av världen. Redovisningen har i och med detta mer och mer influerats av brittisk och amerikansk tradition med dess omfattande självreglering och förlitande på starka professionella organisationer.²⁶

3.2 Redovisningens nytta och syfte för utvalda intressenter

Externredovisningens syfte är att förmedla information om företagets ekonomi till olika användare. Bland användarna har ägarna en särställning eftersom deras ersättning inte är kontraktsbunden utan istället består av en residual sedan övriga intressenter fått sitt. Övriga användare av den externa redovisningen är långivare, leverantörer, kunder, konkurrenter, anställda samt stat och kommun. Redovisningens optimala utformning för att tillgodose

²⁴ Nilsson, 2005

²⁵ Smith, 2000

²⁶ Nilsson, 2005

användarnas behov varierar beroende på att behoven är olika på såväl intressent som individnivå. Dessutom är informationsnyttan olika för skilda företag och branscher. Denna nytta får samtidigt vägas mot den kostnad som uppstår vid framställandet av informationen dvs. att nyttan överstiger kostnaden. Användare utnyttjar inte alltid informationen på bästa möjliga sätt och de kan inte använda information som de inte har tillgång till. Användarna verkar därmed rationellt eller begränsat rationella.²⁷

3.2.1 Ägare

Ägarna kan använda redovisningsinformationen för två syften. Det ena är för att bedöma företagsledningens prestationer och skötsel av företaget samt styrelsens möjlighet att kvarstå på sina poster. Det andra syftar till att utnyttja redovisningsinformationen vid beslut om att köpa, sälja eller behålla aktier i företaget. Det första syftet, att bedöma företagsledningens skötsel av företaget, blir endast relevant när ägare och VD/styrelse är skilda funktioner. Ägarna har ingen direkt kontroll över ledningen men har möjlighet att genom indirekt kontroll avsätta styrelsen vid bolagsstämman. Det andra syftet, att externredovisningen verkar som beslutsunderlag vid investering av aktien, är av speciellt intresse i publika bolag. Inget av dessa syften är relevant om företagsledningen är samma person som ägaren vilket är fallet i fåmansföretag. Redovisningen är fortfarande av intresse men i deras egenskap av ägare såväl som företagsledare. Informationen kan användas för att bedöma om verksamheten ger ett rimligt utfall eller om strategiska förändringar måste göras. Nyttan blir därmed av internstyrningskaraktär. Prognoser kan göras av analys av historiska data utifrån vilka investerarna drar slutsatser om framtida tillväxt och utdelningspotential m.m. Redovisningen uppfyller även behovet av att studera vad som verkligen har hänt. Externredovisningen påvisar vad resultatet faktiskt blev och verkar även därmed som en efterhandskontroll. Revisorns roll är att granska så att redovisningen är rättvisande. Att ägarna kan lita på att redovisningen är rättvisande är avgörande för hur relevanta deras prognoser och efterhandskontroller blir.²⁸

²⁷ Smith, 2000

²⁸ Ibid.

3.2.2 Övriga intressenter

Långgivare, banker och andra kreditgivare, är en annan väsentlig användarkategori av externredovisningen. Förutom att de måste säkerställa att lånen blir återbetalade måste de ha avkastning i form av ränta. Långgivarnas behov av att bedöma företagets framtidsutveckling är inte samma som ägarnas. Ägarna bedömer alla framtidsscenarier medan långgivarna bedömer antingen eller utfall. Antingen kan företaget infria sina förpliktelser mot långgivaren eller inte. Andra intressenter är leverantörer och kunder. Leverantörer som ger kredit har liksom långgivarna ett intresse av att företaget kan infria sina förpliktelser. Kunderna har samma intresse vid förskottsbetalning att företaget fullgör sina åtaganden. Konkurrenter använder redovisningsinformation från andra företag för att få en jämförelsenorm eller för att studera lönsamheten för olika produktsegment eller länder. De anställda är en annan intressent som har ett intresse av företagets ekonomi av anställningstrygghetsskäl. Precis som långgivarna är detta intresse av antingen eller karaktär. Antingen är deras anställning tryggad eller inte. Statens nytta av externredovisningen är till skillnad från de andra intressenterna inte för att ge framtidsutsikter utan för att ge ett underlag för den inkomstskatt som företaget eller ägarna betalar. Redovisningens roll som underlag för beskattning är synnerligen viktig men staten använder även företagets externredovisning vid fastställande av nationalräkenskaper och statistik.²⁹

3.3 Företagare och administrativt arbete

Småföretagare är oftast en entreprenör som har en affärsidé som han eller hon velat pröva. Anledningen till att personer startar företag är att det finns en drivkraft att få igenomföra egna idéer och inte på resultatet av en ekonomisk kalkyl med lönearbete.³⁰ Den vanlige småföretagaren ofta har kompetens inom teknik, försäljning och andra kompetenser som har koppling till företagets verksamhet. Det är dock ofta att administrativa åtaganden kommer i andra hand. Det finns ett flertal orsaker till att detta förekommer. En anledning kan vara att företagaren har en begränsad tid att tillgå, en annan orsak kan vara bristen på intresse eller förmåga att sätta sig in i administrativa system. Ett tredje skäl till att administrationsarbetet har en lägre prioritet är att företagaren tar hjälp av extern kompetens i form av en redovisningsbyrå eller revisor och därför inte engagerar sig. Som ovan nämnts tar de flesta företagare hjälp av extern hjälp från redovisningsbyrå. Skattefrågor är ett område där

²⁹ Smith, 2000

³⁰ Lithander, 2005

rådgivning ofta behövs eftersom lagstiftningen och tillämpningen uppfattas som komplicerad.³¹

Det är dock lagstadgat att varje aktiebolag skall ha en godkänd eller auktoriserad revisor.³² Revisorn skall i linje med god revisionssed granska bolagets redovisning och styrelsens och verkställande direktörens förvaltning.³³ Revisorn tillser att det i småföretaget går rätt till och på så sätt minimerar risken att bland annat skattemyndigheten finner problematik angående företagets skatteredovisning och deklARATION.³⁴ Extern rapportering ses ofta som ett problem för företagen. De regler som existerar inom området betraktas som en belastning av företagaren.³⁵ Reglerna är till för stora företag och inte är anpassade till småföretag. Det är i flera fall revisorn som beskriver de regler och den ekonomiska situation som företaget berörs av och befinner sig i.³⁶

Rådgivning kan leda till att företagaren når en högre nivå av kunskap och färdigheter. Den rådgivning, som utförs på uppdrag av företagaren, kan ge permanent kunskap i företaget. Detta leder till att identifiering av problem kan efterföljas av lösningar av företagaren själv.³⁷

Regeringens intentioner är att regelverk och tillämpning av dem skall bli mer lättillgänglig för småföretagare. Regeringen tillsatte en förenklingsutredning som lyfte fram förenkling som en viktig aspekt vid tillväxt ”... att få tillstånd en mer dynamisk tillväxt genom att förenkla regelsystemet samt att påverka attityder till tillväxt, företagande, entreprenörskap och innovation”³⁸

3.4 Sambandet mellan redovisning och beskattning

I Sverige finns ett starkt samband mellan redovisning och beskattning, ett samband som framförallt avser periodiseringen av inkomster och utgifter. Sverige har även, enligt huvudregeln, ett så kallat materiellt samband mellan redovisning och beskattning vilket

³¹ Bunse & Naessén, 2002

³² ABL 10 kap 1 §

³³ ABL 10 kap 7 §

³⁴ Bunse & Naessén, 2002

³⁵ Horwitz & Kolodny, 1982

³⁶ Perren & Grant, 2000

³⁷ Johansson, 1997

³⁸ Prop. 1995/96:222, sid. 5.5

innebär att företagsbeskattningssystemet är uppbyggt på ett enkelriktat och exklusivt accepterande av redovisningssystemet. Detta tar sig uttryck genom att redovisningen, utan större korrigeringar, skall ligga till grund för beskattningen. Det materiella sambandet innebär alltså att om företagets redovisning följer vedertagna redovisningsregler accepteras det redovisade resultatet även skatterättsligt.³⁹ Det har under de senaste tjugo åren flitigt debatterats huruvida det starka sambandet mellan redovisning och beskattning skall bestå. Det främsta skälet till att behålla ett starkt samband mellan redovisning och beskattning är att detta system underlättar för företagen, då årsboksluten utan större korrigeringar kan ligga till grund för skatteberäkningen. En annan fördel med sambandet är att Skatteverkets eventuella kontroller av taxeringen underlättas då både redovisning och beskattning finns på samma underlag. Det främsta argumentet mot det starka sambandet mellan redovisning och beskattning är att sambandet kan ge incitament till företagen att medvetet underskatta sitt resultat. I detta fall visar inte företaget en rättvisande bild av resultat och ställning och sambandet kan i detta avseende vara hämmande för god redovisningssed.⁴⁰ Vidare är den internationella utvecklingen på redovisningsområdet ett argument som talar för slopandet av sambandet mellan redovisning och beskattning. Redovisningsregler i Sverige formges alltmer utifrån internationell standard och möjligheterna från svensk sida att påverka har kraftigt avtagit. Det ska dock tilläggas att detta främst gäller internationella koncerner vars redovisning är av intresse för en internationell läsekrets.⁴¹

3.5 Det svenska skattesystemet i ett internationellt perspektiv

Skatt på arbete beskattas i Sverige i ett progressivt system dels i form av statlig och kommunal inkomstskatt samt genom olika former av avgifter som exempelvis arbetsgivaravgifter och egenavgifter. Underlaget för beskattning av arbete innefattar löner och andra förmåner som den anställde erhåller samt för egenföretagaren hans eller hennes inkomst av näringsverksamhet. Marginalskatt är den skatt som träffar en individs inkomstökning och inträder när arbetstagaren tjänar över en viss nivå.⁴² Vid brytpunkt 1 som inträder vid en årsinkomst på 308 800 kronor tilläggs, till den kommunala inkomstskatten, även 20 procent statlig inkomstskatt och vid brytpunkt 2 tilläggs ytterligare 5 procent vilket här ger ett totalt tillägg på 25 procent. Den högsta marginalskatten träffar i dagsläget personer med en

³⁹ Westermark, 2000

⁴⁰ Skatteverkets handledningar ”Redovisning och beskattning” 2004

⁴¹ SOU 2003:71

⁴² Skatteverket, Skattestatistisk årsbok, 2004

årsinkomst överstigande 458 900 kronor vilket alltså sammanfaller med brytpunkt 2.⁴³ För en egenföretagare som plockar ut lön ur sitt företag innebär detta att han först betalar arbetsgivaravgifter och sedan inkomstskatt enligt ovan nämnda brytpunktsmodell. Sett ur ett internationellt perspektiv är arbetsbeskattningen i Sverige bland de högsta i OECD-området och inträder vid en lägre inkomstnivå än i många andra länder.⁴⁴ Företagsbeskattningen i Sverige styrs till stor del av företagets bokföringsmässiga resultat. Detta resultat är utgångspunkt i beskattningssituationen och påverkas sedan av vissa skattemässiga justeringar. I en jämförelse med andra länder är Sveriges bolagsskattesats relativt låg.⁴⁵ När det gäller det totala skattetrycket, dvs. samtliga skatter i procent av respektive lands BNP, placerar sig Sverige på första plats i en sammanställning av världens 30 industriländer. Sverige, med ett skattetryck på 50,7 procent har dubbelt så höga skatter som USA och Japan, och ca 50 procent högre än i Kanada, Tyskland, Australien, Schweiz och Irland. Genomsnittet bland de 30 ländernas skattetryck är 36,3 procent.⁴⁶

3.6 Nuvarande 3:12 regler och utgångspunkter för en reform

I de särskilda reglerna för beskattning av ägare till fåmansföretag, 3:12 reglerna, finns spänningar och motsatsförhållanden mellan näringspolitiska ambitioner och skatterättsliga principer. I den utredning som låg till grund för de nya reglerna framkom att det var viktigt att komma tillrätta med omvandlingsproblem. I det äldre skattesystemet saknas det regler och principer som kan förhindra omvandling av arbetsinkomster till kapitalinkomster. De framtagna reglerna riktar och vänder sig till det som kallas fåmansföretag. Särreglerna som infördes 1976 till syfte att angripa vissa transaktioner mellan företaget och ägarna som kan leda till obehöriga skatteförmåner för dessa eller deras närstående. Formellt råder det ett så kallat tvåpartsförhållande mellan företaget och ägarna, men det ofta inte fallet i praktiken. De två parterna tenderar istället att bli en ekonomisk enhet vilket kan leda till transaktioner som har karaktären av förtäckt utdelning.⁴⁷ Vid 1990 års skattereform infördes en så kallad dual inkomstskattmodell. Denna modell har sin utgångspunkt i att förvärsinkomster, exempelvis löner, har en progressiv skatteskala vid beskattningen. Den högsta marginals-katten uppgår till 57 % medan kapitalinkomster som uppstår vid utdelning och kapitalvinster beskattas

⁴³ www.skatteverket.se

⁴⁴ www.oecd.org

⁴⁵ Skatteverket, Skattestatistisk årsbok, 2004.

⁴⁶ www.oecd.org

⁴⁷ Eriksson, 1996

proportionerligt med 30 %. Det totala skatteuttaget på marginalen kan uppgå till 67.6 % för förvärvsinkomster och 49.6 % på utdelning. Delägare i fåmansbolag anses ha stora möjligheter att ta utdelningsinkomster som i verkligheten är arbetsinkomster och på så sätt undslippa den progressiva beskattningen. Detta leder till att företagaren kan sänka sin skatt med 18 procentenheter (67,6 – 49,6). Denna situation ligger till grund för att 3:12 - reglerna existerar och syftet är alltså att förhindra denna inkomstomvandling. Reglerna behandlar vilka företag och andelsägare som berörs och hur skatten skall beräknas. De ägare som berörs av reglerna är de som har aktie eller andelsinnehav i ett fåmansföretag. Ägaren skall dessutom i betydande omfattning ha varit aktiv verksam i företaget under de fem senaste åren. Detta benämns som att ägaren har en ”kvalificerad andel”.⁴⁸

Reformeringen av reglerna för utdelning och kapitalvinst har två ändamål, dels att förbättra regelverkets effekter på risktagande i näringslivet men också att de också ska ha en preventiv inverkan vilket innebär att de ska motverka skattemässig inkomstomvandling. De skall också vara så neutrala som möjligt så att ersättning för utfört arbete och investerat kapital beskattas på samma sätt oavsett om de görs i det egna företaget eller på den öppna marknaden. Reglerna skall vidare också förenkla för fåmansföretagen. Inkomster som härrör från fåmansföretagens egna eller närståendes prestationer är inkomst av tjänst, medan inkomster som har sitt ursprung i företagets innehav av tillgångar är kapitalinkomster. Det kan uppstå komplikationer vid avgörandet till vilken kategori som inkomsten tillhör, men även att det kan förekomma ett mellanting mellan de två inkomstslagen. Den egentliga svårigheten är inte att avgöra till vilket inkomstslag som inkomsten tillhör utan det är komplikationen som uppstår ur den blandningen av arbets- och kapitalinkomster.⁴⁹

1.1 Proposition 2005/06:40

3.7 Reformerade beskattningsregler för ägare i fåmansföretag

Enligt den proposition som regeringen framlade den 27 oktober 2005 skall 3:12 reglerna förändras på vissa punkter från och med den 1 januari 2006. Vi redogör nedan för de viktigaste förändringarna i detta avseende.

⁴⁸ Prop. 2005/06:40

⁴⁹ SOU 2002:52

3.7.1 En reformerad löneunderlagsregel

Dagens regler om beskattning av utdelning och kapitalvinst på andelar i fåmansföretag i 57:e kapitlet Inkomstskattelagen (IL) innebär att gränsbeloppet kan påverkas av löner till anställda i företaget. Regeringen anser att löneunderlagsreglerna bör förändras så att ägare till kvalificerade andelar under vissa förutsättningar i praktiken inte skall beskattas i inkomstlaget tjänst för inkomster i form av utdelning och kapitalvinster. Detta kan ske antingen direkt genom nya, särskilda regler eller genom att de befintliga reglerna ändras i olika avseenden. Oavsett vilken metod som används skall dock regelsystemets preventiva funktion, dvs. att förhindra skattemässig inkomstomvandling, upprätthållas. De regler som regeringen nu föreslår bygger vidare på regler som redan gäller. Regeringen föreslår nu att en procentandel av löneunderlaget i företaget, det s.k. lönebaserade utrymmet, under vissa villkor skall läggas till gränsbeloppet. Löneunderlaget är den del av den sammanlagda kontanta ersättningen till alla anställda i företaget och dotterföretag året före beskattningsåret som överstiger 10 inkomstbasbelopp. Kostnadsersättning i form av olika förmåner räknas inte in i löneunderlaget. För en ägare av kvalificerade andelar får gränsbeloppet ökas med ett belopp motsvarande ägarens andel av antalet andelar i företaget multiplicerat med summan av 20 procent av löneunderlaget och 30 procent av löneunderlaget som överstiger 60 inkomstbasbelopp.⁵⁰

3.7.2 En förenklingsregel – ett schablonbelopp som gränsbelopp

Regeringen föreslår att en förenklingsregel för beräkning av gränsbelopp införs och som tidigare inte funnits. En ägare av en kvalificerad andel får använda ett belopp motsvarande 1,5 inkomstbasbelopp multiplicerat med den egna ägarandelen i företaget som gränsbelopp. I ett start- eller expansionskedje är det vanligt att marknadslönen för företagaren inte är så hög varför en betydande antal fåmansföretag inte kommer ha möjlighet att utnyttja löneunderlagsregeln. Av detta följer att en förenklingsregel bör infogas i regelsystemet som gynnar för de små företagen och som kan fungera på ett rättvisande sätt när företagen expanderar. Förenklingsregeln är alltså ett alternativt sätt att beräkna årets gränsbelopp. Regeringen anser att förenklingsregeln bör utformas generöst och föreslår att schablonbeloppet bestäms till 1,5 inkomstbasbelopp. Det är inkomstbasbeloppet året före beskattningsåret som skall tillämpas. Vid 2005 års inkomstbasbelopp innebär detta ett

⁵⁰ Prop. 2005/06:40

schablonbelopp på 64 950 kronor. Den föreslagna nivån på beloppet gör att en stor del av delägarna i fåmansföretag kommer att utnyttja förenklingsregeln i stället för de vanliga reglerna för att beräkna gränsbelopp.⁵¹

3.7.3 Klyvningsränta och ränta på sparat utdelningsutrymme

Reglerna i 57 kapitlet, IL innebär att utdelning och kapitalvinst, som normalt skall beskattas i inkomstslaget kapital, delas upp i kapitalinkomst (gränsbeloppet) och tjänsteinkomst. När gränsbeloppet beräknas tillämpas en s.k. klyvningsränta som är statslåneräntan vid utgången av november året före beskattningsåret ökad med 7 procentenheter. Hänsyn tas också till om andelsägaren tidigare år inte utnyttjat hela gränsbeloppet. Den del av gränsbeloppet som inte utnyttjats får sparas till nästa år, s.k. sparat utdelningsutrymme, och ökar då gränsbeloppet för det året. Det sparade utdelningsutrymmet ingår även i underlaget för beskattningsårets gränsbelopp och räknas därigenom också upp med klyvningsräntan vilket leder till en ränta-på-ränta-effekt. Det sparade utdelningsutrymmet tillkommer den som ägde andelarna vid utdelningstillfället. Om någon utdelning inte lämnats under ett år beräknas gränsbelopp och sparat utdelningsutrymme vid beskattningsårets utgång. Enligt nuvarande regler ligger klyvnings- och uppräkningsräntan på en och samma nivå. Regeringen föreslår nu att klyvningsräntan är statslåneräntan vid utgången av november året före beskattningsåret ökad med 9 procentenheter. Räntan på sparat utdelningsutrymme, uppräkningsräntan, är statslåneräntan ökad med 3 procentenheter.⁵²

3.7.4 Kapitalvinstbeskattningen av kvalificerade andelar

Reglerna i 57 kapitlet, IL innehåller dels regler om beskattning av utdelningsinkomster, dels regler om beskattning av kapitalvinster vid avyttring av andelar i fåmansföretag. Följande regler har hittills varit gällande vid beräkning och beskattning av en kapitalvinst på sådana andelar. Först beräknas vinsten enligt allmänna regler som skillnaden mellan försäljningspriset och omkostnadsbeloppet. Av kapitalvinsten skall ett belopp motsvarande sparat utdelningsutrymme beskattas i inkomstslaget kapital. Resten av kapitalvinsten fördelas mellan inkomstslagen kapital och tjänst genom att 50 procent förs till kapital och 50 procent förs till tjänst. Den s.k. 100-basbeloppsregeln innebär dock ett tak för hur stort belopp av en

⁵¹ Ibid

⁵² Prop. 2005/06:40

vinst som kan träffas av tjänstebeskattning. För inkomståret 2005 är detta belopp 3 940 000 kronor. Regeringen föreslår i propositionen att hela kapitalvinsten på kvalificerade andelar utöver sparad utdelningsutrymme skall beskattas i inkomstslaget tjänst upp till 100 inkomstbasbelopp. Detta innebär en rejäl skatteskärpning jämfört med nuvarande regler, något som många remissinstanser har påpekat sitt missnöje emot. Regeringens argument är dock att skattelättnader för vissa måste tas ut av andra. Intentionen har dock varit att förbättra för den stora massan av företag vilket då resulterat i en ökad skattebörd för andra.⁵³

3.7.5 Lättnadsreglerna för beskattning av utdelning och kapitalvinst avskaffas

Enligt nuvarande regler undantas en del av avkastningen på onoterade andelar från beskattning hos andelsägaren genom de så kallade lättnadsreglerna i 43 kapitlet, IL. Lättnadsreglerna är uppbyggda på samma sätt som reglerna i 57 kapitlet IL och innebär att viss del av en schablonmässigt bestämd kapitalavkastning, när den tas ut från bolagen, inte beskattas hos andelsägaren. Före uttaget har dock inkomsten belastats med bolagsskatt. På samma sätt som för reglerna i 57 kapitlet IL bestäms det belopp som berörs av reglerna, lättnadsbeloppet, genom att en viss ränta multipliceras med ett underlag. Ett lättnadsbelopp som inte utnyttjas kan sparas till nästa år, sparad lättnadsutrymme. Regeringen föreslår i propositionen att reglerna om skattefrihet för utdelning och kapitalvinst på onoterade andelar, lättnadsreglerna avskaffas. Övergångsvis kommer sparad lättnadsutrymme att kunna utnyttjas under beskattningsåren 2006–2010.⁵⁴

3.7.6 Sänkt kapitalskattesats

Inkomster i form av utdelningar och kapitalvinster på kvalificerade andelar upp till ett belopp motsvarande gränsbeloppet beskattas i dag med 30 procent. Utdelning som överstiger gränsbeloppet, som i sin helhet beskattas som tjänsteinkomst, träffas av den marginalsatt som för den berörda andelsägaren gäller för beskattningen av förvärvsinkomster. För en person med förvärvsinkomster som överstiger den övre brytpunkten i inkomstskatteskalen gäller alltså att en sådan person möter två marginalsatter dels 30 procent, dels 57 procent. Regeringen föreslår i propositionen att utdelning och kapitalvinst på kvalificerade andelar upp till ett belopp motsvarande gränsbeloppet beskattas med 20 procent. Utdelning och

⁵³ Ibid.

⁵⁴ Prop. 2005/06:40

kapitalvinst på onoterade andelar som inte är kvalificerade beskattas med 25 procent. För en person med kvalificerade andelar och med förvärvsinkomster överstigande den övre brytpunkten blir marginalsattesatserna enligt förslaget 20 respektive 57 procent.⁵⁵

3.8 Sammanfattning

Under senare år har normerna och normbildningen på redovisningsområdet förändrats allt snabbare i och med den redovisningsharmonisering som sker världen över. Externredovisningens syfte är att förmedla information om företagets ekonomi till olika användare. Bland användarna har ägarna en särställning eftersom deras ersättning inte är kontraktsbunden utan istället består av en residual. Ägarna kan använda redovisningsinformationen för syften som inte blir relevanta om företagsledningen är samma person som ägaren vilket är fallet i fåmansföretag.

Småföretagare är oftast en entreprenör som har en affärsidé som han eller hon velat pröva. Det är dock ofta att administrativa åtaganden kommer i andrahand. Skattefrågor ofta är ett område där rådgivning ofta behövs eftersom lagstiftningen och tillämpningen uppfattas som komplicerad för företagaren.

Det finns ett starkt samband mellan redovisning och beskattning för företagsbeskattningen. Skatt på arbete beskattas i Sverige i ett progressivt system i form av statlig och kommunal inkomstskatt. Formellt råder det ett så kallat tvåpartsförhållande mellan företaget och ägarna. De två parterna tenderar dock att bli en ekonomisk enhet för 3:12 företag vilket kan leda till transaktioner som har karaktären av förtäckt utdelning. Denna situation ligger till grund för att 3:12 - reglerna existerar. Enligt den proposition som regeringen framlade den 27 oktober 2005 skall 3:12 reglerna förändras på vissa punkter från och med den 1 januari 2006. Regeringen anser bl.a. att löneunderlagsreglerna bör förändras och att en förenklingsregel för beräkning av gränobelopp införs samt att utdelning och kapitalvinst på kvalificerade andelar beskattas med 20 procent.

⁵⁵ Ibid.

4 Empiri

I detta kapitel behandlas de intervjuer som genomförts på respektive respondents arbetsplats. Varje intervju inleds med en kort presentation av den arbetsplats där den intervjuade är verksam. Därefter följer ett redigerat utdrag av intervjuerna som kan härledas till våra frågeformulär och presenteras under rubrikerna: Uppfattning om 3:12 reglerna, förändringen av 3:12 reglerna samt konsekvenser av de nya 3:12 reglerna. Dessa rubriker återfinns sedan i analyskapitlet så att läsaren lätt ska känna igen sig.

4.1 Peter Lindberg, regionchef BDO Nordic, Göteborg

BDO i Sverige är en rikstäckande organisation av revisionsbyråer. De har ca 400 medarbetare och finns representerade på ett 40-tal orter i landet. BDO är en av världens ledande organisationer inom ekonomisk information för ägarledda företag. BDO finns representerat i drygt 100 länder världen över med tyngdpunkten i Europa.⁵⁶

4.1.1 Uppfattning om 3:12 reglerna

Bakgrunden till 3:12 reglerna eller det politiska och verkliga syftet är enligt Lindberg att inte progressiva arbetsinkomster ska omvandlas till lägre och rakt beskattade kapitalinkomster. Detta är det primära syftet men ytterligare syfte är att 3:12 reglerna genom löneunderlaget vid uträkning av gränsbeloppet ska gynna nyanställning. Lindberg är skeptisk till det senare då fåmansföretag fattar beslut om nyanställning på andra grunder än att få ett lite större underlag för kapitalutdelning enligt hans uppfattning. Reglerna är politiskt inriktade men att de är politiskt färgade dvs. att tillhöra någon inriktning i det politiska spektret har Lindberg svårt att se då han tror att alla partier inser behovet av regler inom området. Däremot kan det säkert finnas olika uppfattningar om innehållet av reglerna påstår han. Exempelvis så vill Svenskt Näringsliv ta bort 3:12 reglerna helt och hållet vilket skulle skapa "High Chaparall av alltihop då företagen skulle ta noll i lön och allt i utdelning", menar Lindberg och pekar på att reglerna trots allt har en samhällsekonomisk funktion. Lindberg uppfattar att företagare generellt sett är dåligt insatta i 3:12 reglerna och tycker att de är oklara. Oklarheterna kan delvis förklaras av att företagarna vet att revisorn hjälper dem. Dessutom är entreprenörerna inte intresserade av skattefrågor och sådant som ligger utanför deras kärnverksamhet. Han

⁵⁶ www.bdo.se

fortsätter och påstår även att företagarna tycker reglerna är för svåra att sätta sig in i och att de inte själva kan få en överblick hur de ska planera sina uttag ur verksamheten för att få en gynnsam skattemässig situation. Vissa kan däremot huvuddragen i regelverket och vet t.ex. vilken lön de ska ta ut för att få ut fördelarna ur lagen men de detaljerade kalkylarbetet gör BDO åt företagaren säger han. Många företagare är inte negativa till skatt som sådan men när de ser över sina kostnader och finner att personalrelaterade skatter är 2 miljoner och utbetalda nettolöner är 1,8 miljoner anser de att något är fel, säger Lindberg. Han menar att de flesta entreprenörer inte ser skatten som något hinder utan tänker inte på skatt överhuvudtaget. Det är istället kärnverksamheten som lockar. Å andra sidan finns det de som oroar sig för skattefrågor innan de satt igång med företagandet. Lindberg anför att han som revisor i dessa lägen brukar ge sina klienter rådet att börja tjäna pengar först så skall alltid skattefrågorna lösa sig med tiden.

4.1.2 Förändringen av 3:12 reglerna

Lindberg säger att reglerna är föremål för förändring eftersom de kritiserats i stor omfattning. Däremot har de företagare som haft stora löneunderlag på 10-40 miljoner inte klagat. Detta förklarar han genom att de har kunnat ta ut en stor del av inkomsten i kapital och haft en låg skatt som helhet. Han fortsätter och säger att dessa företagare i tysthet tyckt att reglerna varit bra skattemässigt och kan ses som vinnare av de nuvarande 3:12 reglerna. Många gånger när nya skatteregler upprättas så pratas det liksom i det här fallet om förenklingar menar Lindberg som anser att det i själva verket kan handla om kompliceringsar. En stor förenkling vid nuvarande förändring av 3:12 reglerna är den schablonregel som införs för mindre företag. Det blir lättare för dessa företagare eftersom de vet vilket belopp som kan tas ut men det kommer att bli lika svårt att fylla i blanketten, det kommer man inte ifrån, säger Lindberg. Framförallt är det blankett K10 som företagarna har svårt med. De som själva försöker att fylla i blanketten får ofta någon uppgift fel ifylld vilket resulterar i merarbeten i ett senare skede när BDO ska försöka rätta till de fel som uppstått menar Lindberg. Han har under sin tid som revisor mött flera företagsledare som är väl insatta i skatteregler och som i somliga fall kan reglerna bättre än revisorerna, men få kan eller vågar fylla i sin deklarationsblankett själva. Enligt Lindberg blir de nya reglerna en förenkling för ett stort antal företag i och med den nya schablonregeln. Han är dock osäker om man som företagare kommer att uppleva reglerna som helhet som enklare när man ser hela regelpaketet, då är det nog snarare tvärtom säger han. Lindberg säger också att han personligen bara ser förenklingar i ovan nämnda

schablonregel och inte i något annat. Han fortsätter och menar att han och hans kollegor kommer att lägga ner minst lika mycket tid om inte mer på konsultation kring dessa regler så någon större grad av förenkling är det inte fråga om för företagen menar han. Förenklingen uppfyller därmed inte sitt syfte eftersom det blir lika komplicerat för företagaren som tidigare enligt Lindberg.

4.1.3 Konsekvenser av de nya 3:12 reglerna

Lindberg tror inte att den från regering förväntade förenkling av 3:12 reglerna är ett led i att slopa revisionsplikten i mindre aktiebolag. Han ser inga som helst samband på det området. Rent allmänt tror han heller inte att revisionsplikten kommer att slopas för mindre bolag. Det hade fått alltför negativa konsekvenser när företagen exempelvis behöver låna pengar. Det är nog främst bankerna och Skatteverket som är mot ett sådant avskaffande, menar han. Lindberg tror heller inte att företag i framtiden kommer att kunna administrera skatteuträkningar själva i och med det nya regelsystemet. *”Jag tror inte att företagen ser någon förenkling i de nya reglerna och deklaraionsarbetet lämnar de ändå över till oss vilket inte kommer att bli någon skillnad”*, tillägger Lindberg.

4.2 Inger Kollberg, auktoriserad revisor, Öhrlings Pricewaterhouse Coopers, Göteborg

Öhrlings PricewaterhouseCoopers är Sveriges ledande företag inom revision och rådgivning med 3000 medarbetare på 125 kontor runt om i landet. I tjänsteutbudet ingår förutom revision även redovisning, riskhantering, skatterådgivning, corporate finance och annan revisionsnära rådgivning.⁵⁷

4.2.1 Uppfattning om 3:12 reglerna

3:12 reglerna finns för att få en rimlig beskattning inom tjänst där inte för stort uttag kan göras i kapital. En viss andel ska relateras till tjänst medan övrigt ska ses som avkastning på investerat kapital. Kollberg tycker att det är svårt att veta om reglerna är politiskt färgade. Hon menar att de säkert hade kunnat se annorlunda ut om en borglig regering suttit vid makten men kan inte svara på vilket sätt. Hon menar vidare att vissa företag kan ta ut enorma belopp i utdelning p.g.a. att löneunderlaget får en ökad betydelse. Detta känns inte socialistiskt. Att löneunderlaget premieras kan kanske dock tyda på ett socialistiskt synsätt där det ska finnas incitament för att anställa mer personal. Kollberg ser det inte som rimligt att man tog bort 3:12 reglerna. Det hade resulterat i att företagare tog ut för stora belopp som utdelning. Kollberg anser att revisorns relation till fåmansföretagare handlar främst om skatt i allmänhet och 3:12 reglerna i synnerhet. Vanligtvis är revisorn den enda kvalificerade ekonomen en småföretagare har kontakt med vilket gör att företagaren är i behov av konsultation om hur verksamheten kan bedrivas kostnadsmässigt effektivt. Mindre företagare blir som *"allergiska av allt som rör skatt och deklaration"* eftersom det är svårt att sätta sig in i reglerna enligt dem, menar Kollberg.

4.2.2 Förändringen av 3:12 reglerna

Kollberg ser att reglerna är föremål för förändring för att en förenkling i reglerna är behövlig. Hon kan även se att företag i många fall blir tvingade att ut en högre lön för att få ut skatteförmånlig utdelning. Det andra syftet med förändringen är därmed att få in mer intäkter till staten. De största förändringarna med de nya 3:12 reglerna är att löneunderlaget får en oerhört stor betydelse. Aktiebolag får även en möjlighet att få utdelning till låg beskattning

⁵⁷ www.pwc.com

vilket de inte fått tidigare. En tredje förändring är schablonregeln som mindre företag kan utnyttja. Kollberg har trots att vissa förenklingsregler införs svårt att se att det skulle bli enklare för företagen angående 3:12 reglerna. Som ekonomiska vinnare med de nya reglerna ser Kollberg företag med stora löneunderlag och få delägare. Förlorare är de företag med många delägare eftersom de inte alltid hör möjlighet att ta ut en så hög lön som 3:12 reglerna kräver för att vara gynnsamma skattemässigt. Ur ett förenklingsperspektiv ser hon de företag som kan utnyttja schablonregeln som vinnare. För alla andra företag ser inte Kollberg någon förenkling. Hon kan till och med se en försvåring med de nya reglerna för övriga företag eftersom de måste anpassa sin egen lön utifrån företagets löneunderlag. Kollberg ser därmed att de nya reglerna inte uppfyller sitt syfte utifrån att vara förenklade. Hon menar vidare att de flesta fåmansföretag tycker att 3:12 reglerna är svåra. Det är inte några specifika delar ur 3:12 reglerna som företagare tycker är krångliga utan reglerna som helhet. De har svårt för att sätta in sig och få klarhet utan behöver hjälp från revisorn. Exempel på svårigheter är K10 blanketten. Det finns inte en person i företaget som kan fylla i denna menar hon. Kollberg har också svårt att tänka sig att en ny K10 blankett anpassad för nya regler blir enklare. Att administrera skatten själv är det också få företagare som gör. De ser det som mest kostnadseffektivt att låta revisorn göra det. Kollberg gör en genomgång med alla hennes berörda företag varje år för att se vad som är bäst utifrån deras situation skattemässigt. Företagarna har själva svårt att få en överblick över 3:12 reglerverket. Nästa år kan man dock förenkla denna del för små bolag eftersom de använder schablonregeln. Företagare har helt skilda möjligheter att ta ut medel ur bolaget. Vissa har företagsekonomiska begränsningar och kan inte ta ut t.ex. 100 000 kronor mer om året och därmed kanske få en procentmässigt lägre beskattning medan andra har stora möjligheter att ta ut lön och utdelning utifrån 3:12 reglerna för att få en skattemässigt gynnsam situation. Kollberg anser att de nya reglerna i för stor grad är Stockholms- eller storstadscentrerade då lönenivåerna som används för att åtnjuta en lägre skatt är höga. Hon menar vidare att familjeföretagare på mindre orter i landet inte ser det som rimligt att ta ut en lön på över 600 000 kronor då deras boende- och levnadskostnader är låga. Det är främst för konsulter och företagsledare inom storstäder där löner på dessa nivåer kan vara normalt menar Kollberg.

4.2.3 Konsekvenserna av 3:12 reglerna

Kollberg ser att enkla regler över lag hade gynnat företagsklimatet över lag i Sverige. Fler hade nog valt att bli företagare. Enklare 3:12 regler är säkert en pusselbit i att förbättra

företagarklimatet men ingen ensamt avgörande faktor tror hon. Kollberg menar vidare att 3:12 reglerna får ses som en liten del av alla de regler som en företagare måste hantera men att reglerna inte heller ska få en för liten betydelse då de är ekonomiskt viktiga för företagaren.

Även om enklare regler gynnar företagandet så menar Kollberg att det viktigt att poängtera att *”en riktig entreprenör struntar fullständigt i krångliga regler”*. Entreprenören brinner i stället för sin idé som han eller hon vill förverkliga. Däremot kan istället höga skattenivåer ha en negativ inverkan på entreprenören även om det inte är ett hinder. Den riktiga entreprenören startar ofta sin verksamhet utan tankar om skatt medan eventuellt att skattenivån påverkar motivationen negativt i efterhand poängterar Kollberg. Vidare kan Kollberg se att förenklade 3:12 regler eventuellt är ett led i att revisionsplikten kan komma att försvinna för små aktiebolag. Även om Kollberg inte tror att de här reglerna verkligen blir enklare så tror hon att förenklingar angående skatt och redovisning i allmänhet för småföretagare kan vara pusselbitar i att revisionsplikten eventuellt tas bort. Även om det skulle bli enklare regler inom redovisning och beskattning så tror inte Kollberg att fler företagare hade administrerat detta själva. Hon menar att företagare i allmänhet är negativt inställda till allt som har med skatt och deklaration att göra och gärna överlåter detta till revisorn. Konsulttjänsterna kommer därmed att vara oförändrade för revisionsbranschen angående skatt och deklaration i allmänhet men även 3:12 reglerna i synnerhet menar Kollberg.

4.3 Gordon Bäck & Joacim Brage, rättsliga specialister samt Göran Gäfvert, riksexpert i redovisning, Skatteverket, Göteborg

Skatteverket är förvaltningsmyndighet för beskattning, folkbokföring och bouppteckningar. Skatteverket är chefsmyndighet för kronofogdemyndigheterna. Skatteverket har kontor på många orter i hela landet. Antalet anställda är cirka 10 500. Skatteverket lyder under regeringen (Finansdepartementet), men är en fristående myndighet.⁵⁸

4.3.1 Uppfattning om 3:12 reglerna

3:12 reglerna finns till för att undvika att sparade arbetsinkomster tas ut som utdelning. Detta kan uppstå eftersom det i praktiken inte finns något tvåpartsförhållande mellan ägare och ledning i bolaget. Man har från statens håll velat att det ska finnas en neutralitet mellan företagsformer så 3:12 reglerna för aktiebolag ska göra det skattemässigt jämförbart med t.ex. handelsbolag. De framhåller också det starka samband som finns i Sverige mellan redovisning och beskattning på redovisningsområdet och som kan vara ett skäl till att vi i Sverige har regler av typen 3:12. Respondenterna på Skatteverket menar att 3:12 reglerna funnits i Sverige oavsett om vi haft socialdemokratisk eller borglig regering. Om reglerna inte funnits så hade löneuttagen minskat och handeln med skalbolag skulle ha ökat till en nivå som var vanligt någon gång under 70- eller 80- talet, men detta är bara spekulationer menar Skatteverkets representanter.

3:12 reglerna har varit föremål för förändring vid ett flertal tillfällen p.g.a. att de är krångliga rent tekniskt tycker de. De anser att de är krångliga på det sättet att det handlar mycket om bedömningsfrågor som t.ex. ”verksamhet i betydande omfattning”. I det senare fallet hjälper inte regelsystemen eftersom man inte har specificerat reglerna på det sättet. Detta får istället lösa sig genom att det skapas praxis. Begreppet ”verksamhet i betydande omfattning” har dock inte ändrat sig genom åren däremot har tekniken ändrat sig säger de. Vidare anser de att reglerna förbrukar mycket kvalificerad arbetstid inom skattemyndigheten och även för revisionsbyråerna och deras konsulter. Samhällsekonomiskt är det en viss belastning med reglerna. Denna tid kunde istället användas till annat. I allmänhet är det dock svårt att göra skattelagstiftning eftersom den måste täcka in flera alternativ.

⁵⁸ <http://www.skatteverket.se>

4.3.2 Förändringar av 3:12 reglerna

Även lagrådet menar att komplexiteten inte har minskat med de nya reglerna. Däremot måste färre bolag tillämpa reglerna fullt ut vilket är en förenkling anser respondenterna. För tre eller fyra år sedan tog man bort flera stoppregler i syfte att förenkla, men blev det egentligen enklare frågor de sig? De största förändringarna, som de ser, med de nya reglerna är lönesummeregeln, att lättnadsbeloppet försvinner och alternativ- eller schablonregeln. Av dessa är schablonregeln en förenkling enligt respondenterna. Skatteverkets representanter anser att marknaden alltid ligger ett steg före när nya lagar ska till verket, visserligen inom lagens ram. Frågor som företag ofta ställer sig är: Hur påverkar det oss?, Hur kan vi komma runt problemet? De nya reglerna kommer inte att stävja tidigare möjligheter att kringgå lagstiftning. På det området är det oförändrat tycker de. De anser att det är en fördel att det finns dataprogram som räknar ut beloppen. Revisorn måste inte tänka så mycket utan fyller bara i siffrorna. Däremot måste han ha en överblick över reglerna anser de. De som konstruerar programmen måste dock tänka till så det blir rätt. *"Ska varenda revisor avgöra allt det här vid deklaraionsdags då fick vi inte in några deklaraioner"*, menar respondenterna.

Det är viktigt att företagare tänker över sin situation och ställer sig frågan om jag som företagare skall sätta mig in i systemen och ta hand om skatter eller om jag enbart ska hålla på med kärnverksamheten, menar de. Respondenterna säger av erfarenhet att det visar sig att företagarna inte har tid att sätta sig in i systemen. Dessutom måste man som sagt ha bakgrundskunskaperna för att använda dem. De fortsätter och säger att en del företagare kanske inte tar ut utdelning på en fem, sex år och fyller inte i några K10: or. I dessa fall krävs det revisorns hjälp och man måste gå bak i tiden och se till att allt blir rätt. Det är få företagare som fyller i K10 blanketten själva. Respondenterna menar att de flesta fåmansföretagen som kommer att använda schablonregeln blir vinnare med de nya reglerna. Förlorare blir de som säljer aktier efter att man slopat 50/50 regel, dvs. en hälftindelning av kapitalvinst på kvalificerade andelar där hälften tas upp i kapital och andra hälften i tjänst, samt de som har svårt att uppnå spärreglerna för löneunderlaget. För kapitalvinst på kvalificerade andelar skall vinsten i och med de nya reglerna beskattas i sin helhet i inkomstslaget tjänst, upplyser respondenterna.

Det är inte så många som har ringt till Skatteverkets upplysning angående de nya 3:12 reglerna. Detta troligtvis för att förändringarna än så länge ligger som proposition. De anser att en detaljproblematik är vilken ersättning som räknas som lön. Är det endast kontant lön eller ska olika kostnadsersättningar räknas med? Rent generellt så anser Skatteverkets representanter att de nya reglerna inte blivit enklare. Däremot anser de att det är ett subjektivt begrepp som där svaret kan variera beroende på vem man frågar. Det är viktigt att kvantifiera begreppet "förenkling" på något sätt menar de.

4.3.3 Konsekvenser av de nya 3:12 reglerna

I den debatt som pågår om revisionsplikten vara eller inte vara i mindre bolag har Skatteverkets representanter svårt att se ett samband med de nya 3:12 reglerna. Skatteverkets inställning är att revisionsplikten ska vara kvar och om den skulle avskaffas så tror de att få företagare skulle anlita revisionstjänster. Företag tänker kostnadseffektivt och vill minimera utgifterna. Däremot behöver företag revision för att låna pengar hos kreditinstituten fortsätter de. Sverige har en stark koppling mellan redovisning och beskattning. *"Revisionen är en slags kvalitetsmärkning av redovisningen vilket därmed även är viktigt ur skattesynpunkt"*, menar de. Om revisionsplikten slopades hade Skatteverket haft en större tyngdpunkt på revision och en större kontroll av dessa bolag för att säkerställa redovisningen som ligger till grund för beskattning menar de. Företagens efterfrågan på tjänster av revisorn kommer att vara oförändrad i och med införandet av de nya reglerna och om det uppstår skillnader så är dessa marginella menar respondenterna. En riktig entreprenör ser inte skatter som ett hinder. *"Däremot när vinsterna dyker upp i företaget så vill företagaren minimera skatterna som vilka kostnader som helst"*, tillägger respondenterna.

4.4 Uno Larsson, VD, Noventus AB Göteborg

Noventus är ett fåmansföretag i Göteborg med 35 anställda som arbetar med utveckling av programvara för avancerade realtidssystem. Företaget levererar mestadels standardsystem och specialanpassade system för styrning av produktion och distribution. Noventus har varit verksamt i snart 20 år med Uno Larsson som en av två delägare vilka delar på VD ansvaret.⁵⁹

4.4.1 Uppfattning om 3:12 reglerna

Larsson menar att 3:12 reglerna bygger på politiska beslut som ska se till att inte småföretag tar ut för mycket utdelning framför ren lön. Larsson tycker att han känner till de befintliga 3:12 reglerna översiktligt samt att han även känner till de nya reglerna genom tidningar samt erhållen information från sin revisionsbyrå. Beträffande reglernas likhet med internationella regler så är Larsson inte riktigt insatt men han har uppfattningen att Sverige i princip är det enda landet i världen som har regler av typen 3:12, regler som han gärna skulle vilja förenkla avsevärt. Rent krasst så menar Larsson att en riktig entreprenör inte initialt bryr sig om skatteregler i allmänhet utan att det är själva idén som styr. Han själv har i alla fall aldrig tänkt i banorna om att avstå från en idé på grund av krångliga skatteregler. Han menar dock att höga skattenivåer kan hämma företag att expandera och drar här paralleller med sitt egna företagande där han ibland har skattat för mer än han tjänat. Detta är inget som inspirerar en företagare och blir på så sätt saker man pratat om med andra och då kan man ju lista ut vilken uppfattning de får till företagande, menar Larsson. Larsson anser att 3:12 reglerna har varit och kommer att vara svåra att ha som styrmedel. ”Man vet i stort sett inte förrän i efterhand hur effekten blev”, menar Larsson. Han syftar i detta avseende på att ett förenklat regelverk hade varit bättre som styrmedel då man lättare hade fått en översikt. Mot bakgrund av detta tycker Larsson att befintliga 3:12 regler är byråkratiska och uppfattas av många som svåra att ta till sig. Larsson ställer sig speciellt frågande till varför han som riskvillig företagare ska behöva betala upp till 57 procent i skatt när han säljer sitt bolag när han bara behöver betala 30 procent i skatt på kapitalvinst vid placering på börsen.

⁵⁹ www.noventus.se

4.4.2 Förändringen av 3:12 reglerna

Larsson kan ställa sig frågande till varför de befintliga reglerna ändras och han har inte någon direkt förklaring till att de ändras just nu. Det bara rör till det ännu mer eftersom de nya reglerna inte klargör i någon större utsträckning. Reglerna förändrar i stort sett ingenting, visserligen ändras reglerna något men inställningen mot fåmansföretagen är densamma. *”De nya 3:12 reglerna gör det varken gynnsammare eller sämre för företagandet, man bara rör om lite i grytan och sen får det vara”*, menar Larsson. Han ser ingen direkt förenkling i de nya 3:12 reglerna som regeringens intention varit, förutom i så fall den schablonregel som blir tillämplig för de riktigt små företagen. Detta skulle i så fall kunna vara en förenkling men annars ser inte Larsson mycket av förenklingar i det nya regelverket. Larsson anser absolut att det behövs förenklingar inom området som skulle ge en gynnsammare situation för många småföretag. Han tillägger att detta är en allmän inställning eftersom krångliga regler gör att oklarheten är stor och ingen riktigt vet vad som gäller. Rent generellt så tycker inte Larsson själv att reglerna är speciellt oklara till innehållet och han tycker sig besitta den kunskap han behöver inom området. Dessutom får han hjälp från sin revisor som gör deklarationen åt honom. Larsson tror inte att själva deklaraionsarbetet är speciellt svårt egentligen men han menar att det är tidsödande och som företagare vill man lägga sin tid på kärnverksamheten framför detaljarbete av den arten. Han tillägger dock att många tycker deklaraionsarbetet är svårt och krångligt. Det svåra är egentligen inte själva ifyllandet utan att veta vad som ska fyllas i eftersom många nog anser att 3:12 reglerna är svåra och krångliga att ta till sig. 3:12 reglerna har historiskt inte haft någon som helst påverkan på hur Noventus bedrivits eller hur man tagit ut medel ur bolaget. När Larsson funderat en stund så tillägger han dock att det är klart att lönen de tagit ut är minst den minimilön som ska tas ut för att 3:12 reglernas utdelningsmöjligheter ska kunna utnyttjas. Den minimilön som ska tas ut för att få en förmånligare utdelning anser Larsson är hög. Noventus har inga problem att ta ut den lönen men mindre företag kan ha problem att nå upp till dessa nivåer som med de nya reglerna blir ännu högre.

4.4.3 Konsekvenser av de nya 3:12 reglerna

Om inte Noventus hade haft hjälp av revisorn så tror Larsson att han ändå skulle kunna förstå sig på 3:12 reglerna på egen hand. Han menar att kan man driva ett företag så ska inte några regler vara ett hinder. Larsson tillägger att *”en anledning till att företagare anlitar revisionsbyrå är att man inte har lust och ork att sätta sig in i lagar och förordningar,*

dessutom har man fullt upp med själva verksamheten". Det är också enklare att anlita en expert som kan området och som arbetar med dessa frågeställningar så gott som dagligen. Larsson tror inte att företagarens behov av revisions tjänster kommer att påverkas i och med de nya reglerna. Det är dock möjligt att det blir en initial påverkan då det alltid tar lite mer resurser att tillämpa ett nytt regelverk. Att nya 3:12 regler skulle vara ett led i att revisionsplikten försvinner för små aktiebolag tror inte Larsson, även om han gärna hade sett att så var fallet. Larsson tillägger att Noventus inte skulle använda sig av revision om inte revisionsplikten funnits men han tror dock att kvaliteten i den finansiella rapporteringen skulle försämrans hos många företag om revisionsplikten försvann. Noventus skulle däremot använda sig av revisorn som konsultation vid olika företagsekonomiska händelser som till exempel fastighets- och bolagsförsäljning eller skattekonsultation. 3:12 reglerna är ett exempel där Larsson menar att anledning finns till att anlita revisorn även om inte revisionsplikten fanns kvar. Företaget Noventus har under sina 20 år haft två stora skatteproblem som även revisionsbyrån haft problem att sätta sig in i. Företaget har i ett av fallen helt och hållet gått på revisionsbyråns linje vilket resulterade i att allt gick snett. Noventus tog inga egna initiativ och fick trots detta, straffskatt vid en bolagsförsäljning. Det var dåvarande 3:12 regler som styrde det hela vilket Larsson tyckte var mycket bittert. Under sju år så fick Larsson betala mer skatt än vad han fick ut i bolaget vilket kändes som en ren bestraffning då han under denna tid dessutom arbetade mycket hårt. Larsson kan sammanfatta skattereglernas svårighet med: *"Kunde inte Sveriges största revisionsbyrå förstå sig på 3:12 reglerna hur ska då småföretagaren göra det?"*

4.5 Fredrik Målberg, VD AB Norrahammars Mekaniska Verkstad, Jönköping

AB Norrahammars Mekaniska Verkstad är som namnet antyder ett verkstadsbolag som grundades 1973 och förvärvades av nuvarande ägare 2004. Fredrik Målberg är en av två ägare i bolaget som har 20 anställda och bedriver sin verksamhet i utkanten av Jönköping. Företaget levererar främst till skandinavisk industri med kunder inom områdena truck, hydraulik, inredning och övrig industri.⁶⁰

4.5.1 Uppfattning om 3:12 reglerna

Målberg menar att 3:12 reglernas syfte är att förhindra att inkomst som egentligen ska tas upp i inkomstslaget tjänst istället tas upp som aktieutdelning med en lägre skattesats som följd. Skulle inte reglerna finnas så skulle det vara relativt lätt att matematiskt förstå att många valt utdelning framför förvärvsinkomst. Målberg framhåller att han har en grundläggande kunskap inom 3:12 reglerna men att han inte besitter någon specialistkunskap. Det är det senare han har sin revisor till och det är också där han fortlöpande blivit intresserad om skatteregler i allmänhet och 3:12 reglerna i synnerhet tillägger han. Målberg har ingen direkt uppfattning om huruvida 3:12 reglerna skulle vara politiskt färgade på något sätt. Han framhåller dock att han aldrig tänkt på skatten framför sitt företagande och att skatteregler inte skulle påverka eller begränsa hans val av att vara företagare.

4.5.2 Förändringen av 3:12 reglerna

Målberg menar att han känner till de nya reglerna bättre än de gamla eftersom de nya varit av intresse för honom att ta till sig. Han har blivit informerad av sin revisor att nya 3:12 regler är på gång och att en proposition har framlagts av regeringen. Tillsammans med revisorn har Målberg tittat på de förändringar som eventuellt kommer att gälla och vad dessa får för konsekvenser för Norrahammars del och vad de bör tänka på för att hamna rätt i systemet, som Målberg uttrycker. Målberg syftar här framförallt på löneunderlagsregeln där det är viktigt att se över sitt löneunderlag innan årsskiftet eftersom det är underlaget som styr hur mycket utdelning du kan ta till en förmånligare beskattning. De nya reglerna har tillkommit som ett led för att göra det lättare för de små bolagen på något sätt.

⁶⁰ www.nmw.se

Målberg har inte direkt reagerat över att reglerna är svåra men tillägger att det dock är viktigt att det finns ett detaljerat regelverk där det inte går att hitta kryphål. Beskattningsregler av typen 3:12 kan i inget fall styra hur verksamheten bedrivs menar Målberg som inte hanterar dessa regler själv utan det sköts med hjälp av revisorn. Han har inte ens funderat över att sköta den här sortens frågor själv utan ser hellre att han lägger ner sin tid på sin kärnverksamhet. Målberg menar att han ändå utnyttjar sin revisor till deklaraionsarbete och ekonomisk rådgivning så varför skulle han då inte få bistå med att optimera för Målbergs skatteuttag? Målberg menar att den schablonregel som i och med propositionen blir tillämplig för mindre företag är bra men att det inte spelar någon större roll för hans företag. Han anser att det är för lite pengar att prata om men att det dock finns ett bra syfte med denna regel. Beträffande reglernas eventuella förenkling som regeringens intention varit kan inte Målberg se någon direkt skillnad, i alla fall inte mot bakgrund av den kunskap han besitter. Han kan inte direkt säga att han blivit klokare i och med de nya reglerna och kan därför inte hitta någon direkt förenkling i det avseendet. Det skulle i så fall vara den schablonregel som blir tillämplig där cirka 65 000 kronor kan tas som utdelning rakt av med en skattesats på 30 procent som följd. Målberg menar att han liksom många andra överlåter diskussioner kring skatteregler till revisorn för att det helt enkelt är krångliga och svåra regler att ta till sig och som företagaren helt enkelt inte vill ta till sig, även om han kunnat. Målberg tror därför inte att de få förenklingar som han kan se kommer att påverka företagens intresse av dessa regler utan de kommer nog även fortsättningsvis överlåta detta till revisorn. Han påpekar dock att han tycker det hade varit bra om reglerna varit betydligt enklare. Så som de ser ut idag är det få fåmansföretag som orkar sätta sig in i dem men trots detta är han medveten om att skatteregler inte kan var för enkla. Målberg har därför förståelse för att reglerna kan verka svåra och krångliga och att de därför inte förenklats avsevärt i och med propositionen. *”Visst är det bra att regeringen försöker göra det enklare för fåmansföretag men jag tror inte att 3:12 reglerna som enskild företeelse bidrar till den förenklingen utan det är nog en mix av olika regler som i så fall kan förenkla”*, menar Målberg.

4.5.3 Konsekvenser av de nya 3:12 reglerna

Målberg menar att revisorns roll kan komma att förändras i och med att försök görs till att förenkla regler för företag även om det inte just har blivit några förenklingar med 3:12 reglerna. Han har dock svårt att själv se varför han inte skulle anlita revisorn ändå, även om inte revisionsplikt förelåg mycket på grund av att han själv använder revisorn lite som en

ekonomichef då han saknar sådan i Norrahammars där enbart en ekonomiassistent arbetar. Målberg tror att små bolag med stor fluktuation i lönsamheten kan påverkas mer av planeringsarbete kring 3:12 reglerna där de exempelvis kan planera de sista månaderna på året utefter vilket löneuttag som optimerar deras skattesituation. Större företag som har en stabil och konsekvent lönsamhetsutveckling blir inte lika beroende av att planera sina löneunderlag efter den optimala skattelösningen menar Målberg och pekar här på sitt eget bolag, Norrahammars. Målberg menar dock att han löpande under året behöver mer assistans av revisorn kring 3:12 reglerna men vid en eventuell försäljning av bolaget så tycker han att reglerna blivit något tydligare och att det vid ett eventuellt sådant förfarande skulle behövas mindre hjälp än tidigare. 3:12 reglerna som sådana uppfattas nog som krångliga hos gemene man och för riktigt små företag som inte har råd att anlita ekonomisk konsultation kan det då lätt bli fel och missförstånd, menar Målberg. Han tillägger också att han försökt att upprätta en K10 blankett själv men att han inte gör det längre. Detta är också något som uppfattas som svårt för fåmansföretag och som inte förändrats till det bättre i och med nya regler. Företag kommer nog även fortsättningsvis i stor utsträckning anlita sin revisor för upprättande av deklaration tror Målberg.

4.6 Carina Carlsson, VD Diac AB, Jönköping

Diac AB startades 1973 och har i dagsläget 30 anställda. Bolaget är familjeägt och består av två företag, Diac Metal AB samt Diac Industrilackering AB. Diac är en komplett underleverantör/systemleverantör och förser kunder med helhetslösningar, från idé fram till färdig produkt levererad till slutkund. Företaget bedriver sin verksamhet 1 mil söder om Jönköping i en egen verkstad om 6 000 m².⁶¹

4.6.1 Uppfattning om 3:12 reglerna

Carlsson har inte funderat så mycket på varför 3:12 finns överhuvudtaget eller syftet med reglerna. Hon känner dock till reglerna överskådligt eftersom de har använt sig av reglerna i hennes familjeföretag men tillägger dock att hon gärna skulle se att hon hade lite mera kunskaper om reglerna. Rent allmänt så tycker Carlsson att dagens skatteregler till viss del är hämmande för företagstillväxten. Den gamla devisen att ”spara först och handla sen” finns inte längre. Eftersom en verksamhet går bra vissa år och sämre andra så borde man till viss del slippa att skatta för de goda åren eftersom de medel behövs till de sämre åren. Carlsson känner därmed att det svenska skattesystemet till viss del motverkar företagande och att det på så vis kan vara mer gynnsamt att ta lån för att investera eftersom de goda årens vinster ändå skattas bort. Carlsson tillägger också att hon tycker att 3:12 reglerna till viss del är politiskt färgade. Carlsson känner också att hon och andra företagare har väldigt svårt att få grepp om 3:12 reglerna eftersom de dels är krångliga att förstå samt att en företagare har fullt upp med sin egen kärnverksamhet. Reglerna är dessutom något man inte själv arbetar med utan något som revisorn kan göra. Något som också ger en splittrad bild av 3:12 reglerna är att Carlsson känner att hon under årens lopp fått skiftande information från olika håll.

4.6.2 Förändringen av 3:12 reglerna

Eftersom Carlsson inte har någon direkt uppfattning varför 3:12 reglerna finns och dess syfte kan hon heller inte uttala sig om varför 3:12 reglerna just nu är föremål för en förändring. Carlsson är heller inte väl insatt i de nya 3:12 reglerna mer än i stora drag samt att hon vet vad de får för konsekvenser för hennes egen del. Hon har dock haft en diskussion med sin revisor kring de nya reglerna där hon har tagit del vad dessa innebär för hennes företag. I den

⁶¹www.diac.se

diskussionen har framkommit att Diac gynnas av de nya 3:12 reglerna så till vida att de har tillräckligt stort löneunderlag för att i beräkningen av gränsbelopp fortsättningsvis få en större andel beskattad i kapital än tidigare. Rent allmänt så anser Carlsson att 3:12 reglerna är krångliga men att de rent spontant känns något lättare att ta till sig rent teoretiskt i och med regeringens proposition. De är dock inte så pass lätta att man kan ta fram ett svar själv påpekar Carlsson och menar att hon gärna hade sett att det var så. Även om reglerna blir enklare att förstå sig på så menar Carlsson att det är långt kvar till att det blir så enkelt att företag i allmänhet kan förstå sig på och tillämpa reglerna utan att vända sig utanför huset för att ta hjälp av revisorn. Hon anser sålunda att det är långt kvar till att den enkelhet är uppnådd då hon kan sköta den administrativa biten på skatteområdet på egen hand utan hjälp av revisorn. Carlsson kan känna att det är en onödig kostnad med nya regler. En företagare måste anlita specialister som tolkar reglerna utifrån just deras verksamhet eftersom regler av den här typen ofta är krångliga. *”Man vill ju ha expertisen och man vågar inte riktigt lita på sig själv och efterfrågar därför expertis som är kunniga på området”*, tillägger Carlsson.

4.6.3 Konsekvenser av de nya 3:12 reglerna

Carlsson kan inte direkt se att enklare 3:12 regler skulle vara ett led i ett avskaffande av revisionsplikten. Någon sådan tanke har aldrig slagit henne. Att det skulle bli enklare för småföretag att administrera skatteuträkningar med de nya 3:12 reglerna kan inte Carlsson hålla med om. *”Vi kommer att anlita revisorn lika mycket som förut om inte ännu mer till en början”* säger Carlsson och framhåller att hon aldrig ens skulle försöka att upprätta sin deklaration på egen hand. *”Det är alldeles för krångligt och för mycket att hålla reda på, det går helt enkelt inte, så på det sättet har det absolut inte blivit enklare”*, avslutar Carlsson.

4.7 Björn Wadensten, VD Portun AB, Alingsås

Portun är ett bemanningsföretag som erbjuder rekrytering, personalväxling och kompetensutveckling. Bolaget vänder sig företrädesvis till företag inom tillverkande industri, lager, transport och servicenäring samt organisationer i Västra Sveriges tillväxtregion.⁶² Björn Wadensten grundade företaget år 1998 tillsammans med en kompanjon. År 2000 blev företaget ett aktiebolag och därmed ett fåmansbolag. Företaget har nyligen blivit uppköpt av ett utbildningsföretag där Wadensten är anställd som VD. Wadensten är även aktiv i Företagarna i Alingsås och besitter en bred kunskap om företagande i allmänhet.

4.7.1 Uppfattning om 3:12 reglerna

Wadensten har under sina år som fåmansföretagare och representant i Företagarna fått en negativ syn på krångliga regler i allmänhet och det svenska företagsklimatet i synnerhet. Han anser att 3:12 reglerna finns till för att begränsa småföretagares möjligheter att tjäna pengar. Han frågar sig varför han som egenföretagare ska betala mer än 50 procent skatt för inkomster han förvärvat medan de riktigt rika som investerar på börsen utan att aktivt bidra till företags framgång betalar 30 procent skatt. Detta menar han är ett socialdemokratiskt tänkande där företagare och arbetare inte får bli rika medan de mest förmögna kan sko sig ännu mer. Wadensten menar även att det finns en jantelagsmentalitet i 3:12 reglerna vilket ger sig uttryck i att arbetsinkomster är hårt beskattade. *”I dagsläget får man inte tjäna pengar på att arbeta”*, menar Wadensten. Han poängterar vid flera tillfällen att företagarna måste få tillåtas tjäna pengar för att kunna investera i sina företag. Dessutom är det också en risk man tar som företagare som inte i dagsläget avspeglar sig ekonomiskt.

Wadensten anser att företagare i allmänhet blir frustrerade av 3:12 reglerna och andra krångliga regler. De svenska reglerna kring företagandet genomsyras av tillkrånglade regler som inte gemene företagare kan sätta sig in i. En företagare har inte tid, är inte intresserad och har inte alltid kunskap i den reglering som finns kring bolaget. Detta resulterar i att man som företagare känner sig hänvisad till kostsam juridisk expertis på bland annat revisionsbyråer.

Wadensten menar att även om en företagare kan få utomstående konsult hjälp, kostnadseffektivt i vissa fall, är det viktigt att företagaren själv kan sätta sig in i lagar och

⁶²www.portun.com

regler. Det uppstår annars ett frustrationsmoment när företagaren inte vågar eller kan utföra sina entreprenöriella drifter eftersom reglerna är för krångliga.

Wadensten ser fyra viktiga åtgärder för att förbättra företagandet i Sverige:

1. De styrande i Sverige måste lita på företagare. De finns alldeles för stora och kostsamma kontrollorgan i Sverige som endast sanktionerar bestraffning och är en kostnad för skattebetalarna. Inför istället en morot för de företagare som sköter sig. Exempel på sistnämnda är auktorisation för företagare inom en viss branch som över tiden lever upp till högt ställda krav.
2. Det ska finnas incitament för att arbeta vilket gäller både anställda och företagare. Det måste finnas en ekonomisk kännbar skillnad för de som väljer att utbilda sig, starta företag etc. kontra de som inte gör det.
3. Sverige måste bli mer riskkapitalvänligt. Allmänheten måste ekonomiskt uppmuntras av att investera i bolag för att skapa tillväxt.
4. Allt ”regelkrångel” måste försvinna för företagare. En företagare har idag meterhöga pappershögar på kontoret med regler att följa.

Av dessa punkter så genomsyras alla av den fjärde. Wadensten menar att detta avspeglar ”krångel-Sverige” där 3:12 reglerna är en del av detta.

4.7.2 Förändringen av 3:12 reglerna

Wadensten är insatt i nuvarande 3:12 regler då han nyligen sålt sitt bolag. Som bemanningsföretag har Portun haft ett stort löneunderlag vilket resulterat att de som ägare haft möjlighet att spara kapitalbeskattad och obeskattad utdelning. Försäljningslikviden har därmed inte varit föremål för beskattning utan hamnat inom skiktgränsen för sparad obeskattad utdelning. De ändrade 3:12 reglerna känner Wadensten till, han vet även att de inte ekonomiskt sett påverkat honom om han inte sålt bolaget innan årsskiftet.

Wadensten har fått information av revisionsbyrån om kommande och nuvarande 3:12 regler. Han tycker generellt att reglerna är svårtolkande, dock har han fått raka och bra svar från revisionsbyrån. Han vill dock tillägga att även revisorn tycker dessa regler kan vara otydliga men att vid t.ex. bolagsförsäljningen så har Wadensten fått tillräcklig och konkret information. Att kontakta skatteverket ser inte Wadensten som en alternativ lösning för att få klarhet i skatteproblematik. *"De kan aldrig ge ett rakt svar"*, tillägger han.

Wadensten vet att 3:12 reglerna är föremål för förändring eftersom de mötts av ett våldsamt motstånd av företagare som tycker att reglerna är ekonomiskt orättvisa och för omfattande och krångliga. Att de är föremål för förändring rent tidsmässigt beror på att det nalkas politiskt valår menar Wadensten vidare. Han poängterar att han inte har någon detaljkunskap i de nya 3:12 reglerna men att dessa regler tillsammans med lex Uggle fallet är flitigt diskuterade ämnen företagare emellan. Om de nya reglerna säger han: *"Att ändra ett dåligt och komplicerat regelverk gör inget enklare, om man ska förenkla 3:12 reglerna måste man göra om reglerna från grunden."* Han ser vidare inga förenklingar med de nya reglerna vilket även hans revisor påpekat. Wadensten tillägger dock att det säkert finns små förenklingar och annan detaljjustering men i det stora hela så blir det inte enklare för småföretagare med de nya 3:12 reglerna då regelverket i grund och botten är ett frustrationsobjekt för företagaren.

4.7.3 Konsekvenser av 3:12 reglerna

Även om inte Wadensten ser att 3:12 reglerna blir enklare vid årsskiftet så tror han att regler kring företagandet kommer och måste bli enklare i framtiden, det är bara en fråga om när. Det finns ett stort tryck från företagarna på styrande i Sverige att ta fram enklare regler. Enklare 3:12 regler är ett resultat och en pusselbit i att möta denna efterfråga, även om inte 3:12 reglerna blev enklare enligt Wadensten. Wadensten ser det som realistiskt att småföretagare i framtiden själva kan administrera sina skatteuträkningar och sköta en större del av sin redovisning själva. *"Det är inte hållbart med de svårigheter som finns för företagare i dag"*, framhåller han.

Han ser inte att 3:12 reglerna direkt styrt hans verksamhet men däremot har han satt sin VD lön utifrån dessa regler och priset på företagsförsäljningen diskuterades tillsammans med revisorn utifrån 3:12 reglerna. Indirekt styr dock 3:12 reglerna verksamheten eftersom de

återigen är frustrationsmoment som stör företagandet ekonomiskt och krångelmässigt, menar Wadensten.

Att förenklade 3:12 regler skulle vara ett led i att revisorns roll förändras vågar inte Wadensten uttala sig om. Han vill istället peka på de harmoniseringsåtgärder som är nödvändiga för att möjligheterna för företagare ska vara lika mellan medlemsländerna i EU. *”Om det inte finns revisionsplikt för små aktiebolag i andra EU-länder, varför ska det vara det i Sverige”*, tillägger Wadensten. Han pekar även på att de styrande i Sverige inte kan isolera sig utan är mer eller mindre tvingade att möta andra länders regler.

Eftersom inte 3:12 reglerna blir enklare kommer inte företagarnas behov av konsult hjälp att minska inom området. Han poängterar också att det inte bara är förenklingsåtgärder som kan minska behovet av specialisthjälp från revisionsbyråerna utan även risken i otydliga regler måste beaktas. En företagare vågar inte hantera krångliga regler då det medför en stor risk om företagen omedvetet gör fel eller avsteg från regelverket. Denna riskfaktor är inte bara tydlig kring skatteregler utan även vid arbetsrättslig reglering. *”Krångliga och omfattande regler gör företagare till brottslingar”*, menar Wadensten. Han utvecklar detta citat vidare och menar att företagare omedvetet kan göra fel eftersom de inte kan sätta sig in alla krångliga lagar och förordningar.

Wadensten ser avslutningsvis att 3:12 reglerna är hämmande för företagstillväxten i Sverige. Dels är beskattningsnivån för hög vilket gör att man även som riktig entreprenör inte får någon riktig morot att driva företaget vidare. Dessutom är reglerna krångliga vilket gör att många tvekar inför företagandet när de får en viss insikt i regleringen. Den höga beskattningsnivån tror Wadensten är en ensamt bidragande faktor till ett negativt företagsklimat, medan krånlet i 3:12 reglerna får ses som en liten del tillsammans med andra krångliga regler.

4.8 Sammanfattning

Företagare uppfattar 3:12 reglerna som oklara enligt Lindberg. Entreprenörerna är inte intresserade av skattefrågor och sådant som ligger utanför deras kärnverksamhet. Många gånger när nya skatteregler upprättas så pratas det liksom i det här fallet om förenklingar menar Lindberg som anser att det i själva verket kan handla om kompliceringar. För alla

företag som inte kan använda schablonregeln ser inte Kollberg någon förenkling i de nya 3:12 reglerna. Även om enklare regler gynnar företagandet så är det viktigt att poängtera att *”en riktig entreprenör struntar fullständigt i krångliga regler”* utan brinner för sin idé som han eller hon vill förverkliga enligt Kollberg. 3:12 reglerna har varit föremål för förändring vid ett flertal tillfällen p.g.a. att de är krångliga rent tekniskt tycker skatteverkets representanter. Vidare anser de att reglerna förbrukar mycket kvalificerad arbetstid inom skattemyndigheten och för revisionsbyråerna.

Rent krasst så menar Larsson att en riktig entreprenör inte initialt bryr sig om skatteregler i allmänhet utan att det är själva idén som styr. Han menar dock att höga skattenivåer kan hämma företag att expandera. Målberg har inte direkt reagerat över att reglerna är svåra men tillägger att det dock är viktigt att det finns ett detaljerat regelverk där det inte går att hitta kryphål. Målberg menar att han liksom många andra överlåter diskussioner kring skatteregler till revisorn för att det helt enkelt är krångliga och svåra regler att ta till sig. Carlsson tycker att dagens skatteregler till viss del är hämmande för företagstillväxten. Carlsson känner också att hon och andra företagare har väldigt svårt att få grepp om 3:12 reglerna eftersom de dels är krångliga att förstå samt att en företagare har fullt upp med sin egen kärnverksamhet. Wadensten har under sina år som fåmansföretagare och representant i Företagarna fått en negativ syn på krångliga regler i allmänhet och det svenska företagsklimatet i synnerhet. Wadensten menar att vi har ett *”krångelsverige”* där 3:12 reglerna är en del av detta.

5 Analys

I detta kapitel analyseras det empiriska material vi förvärvat gentemot inlednings- och teorikapitlen som vi presenterat i arbetet. Kapitlet är indelat i tre huvudsakliga delar; Uppfattning om 3:12 reglerna, förändringen av 3:12 reglerna samt konsekvenser av de nya 3:12-reglerna. Avslutningsvis sammanställer vi de väsentligaste slutsatserna som kan härledas ur uppsatsen och ger förslag på fortsatt forskning samt egna reflektioner.

5.1 Uppfattning om 3:12 reglerna

Alla respondenter utom Carlsson från Diac AB förstod syftet bakom 3:12 reglerna och varför de fanns till. De var väl medvetna om att konsekvenserna vid frånvaro av regler inom området då högre beskattade tjänsteinkomster hade undgåts genom lägre beskattad aktieutdelning. Detta pekar exempelvis Lindberg på och menar att det då skulle bli ett ”*High Chaparall av alltihop då företagen skulle ta noll i lön och allt i utdelning*”, som han uttrycker det. Han tillägger också ett annat syfte med 3:12 reglerna vilket är att det genom löneunderlaget, vid beräkning av gränobeloppet, ska gynna företagen att nyanställa. Ett syfte som han har svårt att förstå då han menar att fåmansföretag fattar beslut om nyanställning på andra grunder än att få ett större underlag för kapitalutdelning. Wadensten säger sig ha vetskap om varför 3:12 reglerna finns men att han tycker de är orättvisa så till vida att företagaren tar en risk i sitt bolag och borde därav inte bli straffad med så pass höga skatter. Att Carlsson inte kände till syftet bakom reglerna kan ha sin förklaring i att hon som entreprenör inte är intresserad av den sortens skatteproblematik. Samtliga respondenter har framhållit detta tankesätt, dvs. att en entreprenör inte ser skattefrågor och administrativa ändamål som intressanta, vilket även Bunse & Naessén (2002) visar i den teoretiska referensramen. Däremot ser entreprenörerna skatternas nivåer som intressanta då överskottet i bolaget till stora delar är en ”morot” för företagandet. Carlsson menar rent allmänt det svenska skattesystemet till viss del motverkar företagande och att regler av typen 3:12 kan verka hämmande på företagstillväxten i Sverige.

Respondenterna ser generellt inte att reglerna är politiskt färgade. De som har menat att reglerna avspeglar politiska åsikter har inte kunnat peka på vilket sätt de skulle vara politiskt färgade förutom Kollberg som visar på exempel där socialistiska respektive borgliga värderingar finns. Vi ska dock tillägga att hon är tveksam och endast antyder att det förhåller sig på detta sätt. Wadenstens uppfattning kring reglernas politiska färgning är att de är

socialdemokratiska då han menar att den förda politiken inte gynnar en företagare och den risk som denne tar i sin egen verksamhet. Respondenterna på Skatteverket framhåller att reglerna har funnits och kommer säkert att finnas oavsett vilken regering som styr. Lindberg menar att reglerna kan vara politiskt inriktade men att de skulle vara politiskt färgade har han svårt att se då han framhåller att alla partier inser behovet av regler inom området. Sammanfattningsvis har vi svårt att se några större argument till att 3:12 reglerna skulle vara politiskt färgade från våra respondenter. De intervjuade tycker generellt att 3:12 reglerna är krångliga pga. dess detaljgrad och omfattning. Skatteverkets respondenter menar att reglerna rent samhällsekonomiskt också är ineffektiva då de förbrukar mycket kvalificerad arbetstid från Skatteverket och revisionsbyråer. De senare tjänar givetvis pengar på reglernas så kallade krånglighet men för företagaren och samhället i stort är reglerna en ekonomisk belastning menar de. De framhåller också det starka samband som vi i Sverige har mellan redovisning och beskattning och som kan vara ett skäl till att vi i Sverige har regler av typen 3:12. Det starka sambandet har uppkommit ur den kontinentala redovisningstraditionen och kan kopplas till Nilsson (2005) i referensramen där huvuddragen i de båda redovisningstraditionerna, kontinental- respektive anglosaxisk tradition kan utläsas.

5.2 Förändringen av 3:12 reglerna

Respondenterna menar i stort att reglernas karaktäristiska krånglighet kan vara en förklaring till varför de just nu är föremål för en förändring. Målberg framhåller att han inte tycker det är alls konstigt att 3:12 reglerna just nu är föremål för en förändring. *”Det har varit så mycket diskussion kring att flytta lön för att på så sätt komma undan beskattning så jag tycker inte det är alls konstigt”*, menar Målberg. Samtidigt menar han att det ständigt pågår en diskussion på börsen huruvida stora företag kan komma undan beskattning och därför är det naturligt att det även diskuteras kring reglerna som gäller för de små. Larsson kan dock ställa sig frågande till varför reglerna ändras just nu. *”De nya 3:12 reglerna gör det varken gynnsammare eller sämre för företaget, man bara rör om lite i grytan och sen får det vara”*, menar Larsson. Carlsson menar dessutom att *”en företagare måste ändå anlita specialister som tolkar reglerna utifrån just deras verksamhet eftersom regler av den här typen ofta är krångliga. Man vill ju ha expertisen och man vågar inte riktigt lita på sig själv och efterfrågar därför expertis som är kunniga på området”*, menar hon. Till skillnad från övriga respondenter

menar Wadensten att reglernas förändring rent tidsmässigt beror på att 2006 är ett politiskt valår och att en förändring på så vis kan locka fler valröster.

De största förändringarna i 3:12 reglerna är enligt Skatteverkets respondenter lönesummeregeln, att lättnadsbeloppet försvinner och den alternativ- eller schablonregel som nu införs. Carlsson framhåller att löneunderlaget nu får en ökad betydelse vid beräkningen av gränsbeloppet, vilket gynnar hennes egen verksamhet. Även Kollberg framhåller resonemanget om löneunderlagets ökade betydelse och pekar på att en vinnare med de nya reglerna är företag med stora löneunderlag och få anställda. Förlorare är enligt henne företag med många delägare och som inte har möjlighet att ta ut en så hög lön som 3:12 reglerna kräver för att vara gynnsamma rent skattemässigt. Lindberg och Kollberg pekar starkt på den schablonregel som nu införs och som i stort sett blir den enda förenklingen enligt dem. Schablonregeln är bra eftersom företagen då vet exakt vilket belopp de kan ta ut för beskattning i inkomstslaget kapital, tillägger Lindberg.

Ingen av respondenterna tycker att de nya 3:12 reglerna uppfyller sitt förenklingssyfte. Wadensten ser inga förenklingar i 3:12 reglerna. *”Att ändra ett dåligt och komplicerat regelverk gör inget enklare, om man ska göra om 3:12 reglerna måste man göra om reglerna från grunden”*, menar han. Målberg, Lindberg, Kollberg och respondenterna från Skatteverket menar samtliga att schablonregeln är en förenklingsåtgärd men i det stora hela så uppfattas nog inte reglerna som enklare menar både Lindberg och Kollberg. Kollberg menar att det inte är några specifika delar av reglerna som anses som krångliga utan reglerna som helhet och därför behövs hjälp från revisorn. Detta kan likställas med Carlsson som menar att hon gärna sett ett betydligt enklare regelpaket till skillnad från i dagsläget, då hon får ta hjälp av sin revisor fullt ut i dessa frågor. Larsson menar att det behövs enklare regler inom området men att han inte alls upplever de nya reglerna som enklare. Målberg menar ungefär likadant och påpekar att han i alla fall inte blivit klokare i och med de nya reglerna och kan därför inte hitta någon förenkling i det avseendet. Kollberg kan till och med se en försvåring med de nya 3:12 reglerna eftersom ägaren/delägarna måste anpassa sin egen lön utifrån företagets löneunderlag. Detta kan enligt henne vara svårt för många då företag har helt skilda förutsättningar att ta ut medel ur bolaget, vilket resulterar i att vissa åtnjuter en skattemässig fördel och andra inte. Kollberg menar med detta resonemang att de nya reglerna är storstadscentrerade. Detta eftersom man som företagare oftast tar ut en högre lön om man är

bosatt i Stockholm än i en mindre landsort där levnadskostnaderna är lägre. På så sätt kan också den storstadsbosatte lättare erhålla en fördelaktigare skattesituation.

5.3 Konsekvenser av de nya 3:12 reglerna

Lindberg tror inte att den från regering förväntade förenkling av 3:12 reglerna är ett led i att slopa revisionsplikten i mindre aktiebolag. Han ser inga som helst samband på det området. Detta resonemang delas i stort av övriga respondenter förutom Kollberg som menar att det trots allt kan vara en faktor i ledet mot avskaffande av revisionsplikt i mindre aktiebolag. Även om inte reglerna blir så mycket enklare menar hon att tänkta förenklingar inom skatt och redovisning kan fungera som pusselbitar i att revisionsplikten eventuellt tas bort. Skulle ett sådant förfarande ske kan paralleller dras till stycket om redovisningens nytta och syfte i den teoretiska referensramen. Smith (2000) menar här att företagets intressenter är intresserade av redovisningsinformation för att fatta beslut i olika frågor. Vid ett avskaffande av revisionsplikten kan intressenter inte förlita sig fullt ut på redovisningsinformationens riktighet.

Ingen av respondenterna har framhållit att förändrade 3:12 regler bidrar till att företagare kan administrera sina skatteuträkningar själva i framtiden. Wadensten påpekar dock att han ser det som realistiskt och önskvärt att företagarna i större utsträckning ska kunna administrera sina skatteuträkningar själva i framtiden. Övriga respondenter menar som sagt att det inte blir någon skillnad. Kollberg menar exempelvis att företagare är negativt inställda till allt som har med skatt och deklaration att göra och därför gärna överlåter detta till revisorn. Lindberg för ett ungefär likartat resonemang och menar att företagen inte ser någon större förenkling i reglerna och att de även fortsättningsvis kommer att överlämna deklaraionsarbetet till revisorn. Målberg och Carlsson menar att de inte kommer att administrera sina skatteuträkningar själva i och med nya 3:12 regler. Carlsson tillägger dessutom att deklaraionsarbetet är alldeles för krångligt och för mycket att hålla reda på varför hon i det avseendet inte alls ser att reglerna blivit enklare.

Eftersom ingen av respondenterna anser att de nya 3:12 reglerna blivit enklare är det heller ingen som tror att företag kommer att efterfråga mindre tjänster från revisorn, pga. att reglerna blivit enklare. Wadensten menar att reglerna är lika krångliga som tidigare och att en

företagare inte vågar hantera krångliga regler i vetskap om att fel eller avsteg från regelverket kan resultera i böter och sanktioner. Lindberg menar att han och hans kollegor kommer att lägga ner minst lika mycket tid om inte mer på konsultation kring dessa regler vilket kan jämföras med Carlssons resonemang där hon menar att hennes företag kommer att anlita revisorn lika mycket, om inte mer än förut. Kollberg och respondenterna på Skatteverket menar att efterfrågan på tjänster från revisionsbyråerna kommer att vara oförändrade och om det uppstår några skillnader så menar i alla fall de senare att de kommer att vara marginella. Larsson delar också resonemanget och menar att det inte blir någon större skillnad i behovet av hjälp från revisorn. Han tillägger dock att det kan bli en viss initial påverkan då det tar tid att anpassa sig till ett nytt regelverk.

6 Slutsats och egna reflektioner

I slutsatsen har vi för avsikt att försöka ge svar på vår problemformulering utifrån de olika områden som analysen behandlar. Kapitlet kommer att avslutas våra egna reflektioner och förslag på fortsatt forskning på området.

6.1 Diskussion och slutsats

Vi kan mot bakgrund av denna uppsats dra slutsatsen att företagare i allmänhet ser skatteregler som omfattande och krångliga, ett argument som även delas av Skatteverket och revisorer. 3:12 reglerna är en pusselbit som tillsammans med andra krångliga regler kan sägas hämma företagstillväxten i Sverige. Reglerna uppfattas som svåra att ta till sig och sätta sig in i varför man som företagare väljer att överlämna den här sortens problematik till revisionsbyrån. Vissa respondenter framhåller också att det lätt kan bli fel om man som företagare försöker sig på att tolka reglerna själv, något som kan få straffrättsligt kännbara konsekvenser. En slutsats som kan dras, med belägg både från respondenter och litteratur, är att en företagare inte är intresserad av skatteregler utan vill koncentrera sig på det som han eller hon är bäst på, dvs. kärnverksamheten.

Vi kan utifrån studien och med återkoppling till vår problemformulering inte visa att de nya 3:12 reglerna, enligt proposition 2005/06:30, förenklar i någon större omfattning vilket regeringens intention varit. Respondenterna menar att de förenklingar som finns endast förenklar marginellt, och pekar framförallt på den schablonregel som införs och blir tillämplig för mindre bolag. Med vår definition av förenkling och enklare som en tidsbesparing för företagen kan vi inte påstå att 3:12 reglerna blir enklare. Utifrån våra respondenters svar drar vi slutsatsen att företagen även i framtiden kommer att anlita revisorn i samma utsträckning för konsultation kring 3:12 reglernas karaktäristiska krånglighet. Företagen kommer därmed att lägga ner lika mycket tid på 3:12 reglerna som tidigare och det kommer alltså inte att bli någon direkt tidsbesparing. Vissa respondenter framlade även att det initialt behövs mer hjälp och konsultation från revisorn när reglerna är nya men att det på sikt inte blir någon större skillnad. Vi kan därför inte påvisa att företag, i och med förenklade 3:12 regler, kommer att lägga ner mindre tid angående reglerna i jämförelse med tidigare. 3:12 reglerna kan heller inte sägas ha förenklats så till vida att företagaren i fortsättningen kan sätta sig in i reglerna själv och administrera sina skatteuträkningar på egen hand. Slutsatsen härav är att reglerna

fortfarande är för krångliga och snåriga för företagen att sätta sig in i och att dessa frågor i de flesta fall överlämnas till revisionsbyrån, så även fortsättningsvis.

6.2 Eegna reflektioner

När vi diskuterade olika problem till denna uppsats föll vårt val på 3:12 reglerna eftersom vi alla tre är intresserade av ägarledda bolag och 3:12 reglerna är en viktig faktor för dessa bolag. Vi tyckte redan innan vi började med uppsatsen att 3:12 reglerna var svåra och omfattande vilket vi också fick bekräftat av våra respondenter. Däremot hade vi innan intervjuernas genomförande ingen riktig uppfattning om företagare, revisorer och skatteverket tyckte att de nya reglerna blev enklare. Respondenterna tycker inte det har blivit någon förbättring utifrån förenklingssyftet vilket vi kan konstatera är en rimlig slutsats. Reglerna är snåriga och komplicerade från början och därmed borde inte denna omarbetning förändra bilden. Vi menar därmed att utfallet av denna studie till stora delar är förväntad samtidigt som empirin bidragit till en mer omfattande och bredare inblick i krångligheter och förenklingar av dessa regler.

6.3 Förslag till fortsatt forskning

Eftersom de nya 3:12 reglerna inte implementerats vid intervjutillfällena hade vi gärna sett en ny undersökning om några år då reglerna använts i företagen. Det hade då varit intressant att jämföra om respondenternas svar hade skilt sig åt. Då även några respondenter anser att 3:12 reglerna måste bli enklare i framtiden så hade vi gärna gjort om undersökningen i framtiden för att se om regeringen svarat på den efterfrågan som finns hos företagarna om enklare regler. Då vi studerat företag som genererar vinster så hade det även varit intressant att ställa dessa företag i relation till bolag som inte genererar överskott. Exempel på detta är nystartade forsknings och utvecklingsbolag med stora initiala investeringar och som inte går med vinst de första åren. De hade varit intressant att jämföra om uppfattningarna av 3:12 reglerna skiljer sig mellan dessa företag.

Referenslista

Litteratur

- Bell, J. (1995) *Introduktion till forskningsmetodik*. Lund: Studentlitteratur
- Bunse, D. & Naessén, L-O. (2002) *Bättre småföretagare*. Uppsala: Uppsala Publishing House AB
- Eriksson, A. (1996) *Praktisk beskattningsrätt*. Lund: Studentlitteratur
- Holme, IM. & Solvang, B. K. (1997) *Forskningsmetodik: Om kvalitativa och kvantitativa metoder*. Lund: Studentlitteratur
- Johansson, A.W. (1997). *Att förstå rådgivning till småföretagare*. (diss) Lund: Academia Adacta
- Lekvall, P. & Wahlbin, C. (2001) *Information för marknadsföringsbeslut*. Göteborg: IHM Förlag AB
- Lithander, J. (2005) *Gränslandets ekonomi och entreprenörskap*. Stockholm: Arbetslivsinstitutet
- Lundahl, U. & Skärvad, P-H. (1992) *Utredningsmetodik för samhällsvetare och ekonomer*, Lund: Studentlitteratur
- Nilsson, S. (2005) *Redovisningens normer och normbildare*. Lund: Studentlitteratur
- Patel, R. & Davidsson, B. (1994) *Forskningsmetodikens grunder. Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Lund: Studentlitteratur
- Smith, D. (2000) *Redovisningens språk*. Lund: Studentlitteratur
- Trost, J. (1993) *Kvalitativa intervjuer*. Lund: Studentlitteratur

Rapporter, riksdag och departement

- Lagrådsremiss 20 september, 2005. ”Reformerade beskattningsregler för ägare i fåmansföretag”
- Proposition 1995/96:222, 10 juni, 1996 Finansdepartementet. *Sysselsättningspropositionerna*
- Proposition 2005/06:40, 27 oktober, 2005 Finansdepartementet. ”Reformerade beskattningsregler för ägare i fåmansföretag”
- Rapport från Finansdepartementet 26 januari, 2005. ”Reformerad ägarbeskattning – effektivitet, prevention, legitimitet”

Skatteutskottets betänkande 2005/06:SkU10 av prop. 2005/06:40 – ”Reformerade beskattningsregler för ägare i fåmansföretag”

SOU 2002:52, ”Beskattning av småföretagare”

SOU 2003:71, ”Internationell redovisning i svenska företag”

Tidskrifter/Artiklar

Skatteverket (2004) *Skattestatistisk årsbok*,

Westermark, C. (2000) Sambandet mellan redovisning och beskattning enligt bokföringslagen och inkomstskattelagen, *Svensk skattetidning*

Skatteverkets handledningar (2004) ”Redovisning och beskattning”

Balans (2005) *Revisorn – den främsta rådgivaren*. Balans nr 11, s 8

Horwitz, S. & Kolodny, R. (1982). *Financial Regulation and Small Research-Intensive Firms*, *Journal of Small Business Management*, 20(1), 44-49.

Perren, L. & Grant, P. (2000). *The evolution of management accounting routines in small businesses: a social construction perspective*. *Management Accounting Research*, 11, 391-411.

Internetkällor datum

[http://sn.svensktnaringsliv.se/SN/Publi.nsf/AutonomyPublikation/b17ce3adfd2a416ec1256d1d003b8194/\\$FILE/PUB200305%2D001%2D1.pdf](http://sn.svensktnaringsliv.se/SN/Publi.nsf/AutonomyPublikation/b17ce3adfd2a416ec1256d1d003b8194/$FILE/PUB200305%2D001%2D1.pdf) (2005-11-15)

<http://www.bdo.se/> (2005-11-26)

<http://www.diac.se> (2005-12-15)

<http://www.far.se/doc/Mailversion%20FARs%20yttrande%20Fi2005.522.doc> (2005-11-18)

<http://www.nmw.se/> (2005-12-15)

<http://www.noventus.se/> (2005-12-02)

<http://www.oecd.org/dataoecd/18/23/35471773.pdf> (2005-11-18)

http://www.oecd.org/document/60/0,2340,en_2649_34533_1942460_1_1_1_1,00.html (2005-11-18)

<http://www.portun.com/index.asp> (2005-12-19)

<http://www.presswire.biz/se/default.asp?obj=8&id=18539> (2005-11-26)

<http://www.pwc.com/se/swe/about/svcs/index.html> (2005-11-28)

<http://www.regeringen.se/sb/d/3485/a/52175> (2005-11-18)

<http://www.skattebetalarna.se/Main.aspx?ObjectID=10191> (2005-11-15)

<http://www.skatteverket.se> (2005-11-28)

<http://www.skatteverket.se/skatter/ovrigt/belopp procent2004.4.18e1b10334ebe8bc80001435.html#h-Beskattningsbarinkomst> (2005-11-29)

Svensk lagstiftning

ABL 10 kap 1 §

ABL 10 kap 7 §

Muntliga källor

Revisorer

Kollberg, Inger. *Öhrlings Pricewaterhouse Coopers, intervju*, (2005-12-15)

Lindberg, Peter. *BDO Nordic, intervju*, (2005-11-30)

Företagsrepresentanter

Carlsson, Carina. *Diac AB, intervju*, (2005-12-12)

Larsson, Uno. *Noventus AB, intervju*, (2005-12-06)

Målberg, Fredrik. *AB Norrahammars Mekaniska Verkstad, intervju*, (2005-12-12)

Wadensten, Björn. *Portun AB, intervju*, (2005-12-22)

Skatteverket

Bäck, Gordon. Brage Joacim. och Gäfvert Göran. *Skatteverket, intervju*, (2005-12-01)

Bilaga 1a

Frågeformulär för intervjuer på revisionsbyråer

Uppfattning om 3:12 reglerna

Varför finns 3:12 reglerna överhuvudtaget och vad är deras syfte?

Tycker ni att de svenska reglerna är politiskt färgade?

Vad har ni för allmänna kommentarer om 3:12 reglerna och dess karaktäristiska krånglighet?

Förändringen av 3:12 reglerna

Varför tror ni att 3:12 reglerna just nu är föremål för en förändring?

Vilka är de största förändringarna som du som revisor ser det?

Vilka är vinnare och förlorare på de nya reglerna både ekonomiskt samt förenklingsmässigt?

Reglerna ska enligt regeringen bli mer gynnsamma för företag. Blir de det enligt dig?

Enligt regeringen skall reglerna bli enklare för företag. Vari ligger förenklingen jämfört med tidigare?

Vad tycker klienterna om förenklingen (förbättring/försämring)?

Tycker ni att förenklingsreglerna uppfyller sitt syfte?

Konsekvenser av de nya 3:12 reglerna

Tror ni att förenklingen är ett led i att revisorns roll förändras dvs. att revisionsplikten för små bolag tas bort som en harmoniseringsåtgärd gentemot övriga EU länder?

Tror ni att företag i framtiden kan administrera skatteuträkningar själva i och med att det blivit enklare?

Tror ni att småföretag kommer att efterfråga mer eller mindre tjänster från revisorn i och med det nya regelverket?

Tror ni att förenklade 3:12 regler möjliggör en större företagstillväxt i Sverige eller verkar den hämmande?

Bilaga 1b

Frågeformulär för intervjuer med företagsrepresentanter

Uppfattning om 3:12 reglerna

Varför finns 3:12 reglerna överhuvudtaget och vad är deras syfte?

Tycker ni att de svenska reglerna är politiskt färgade?

Vad har ni för allmänna kommentarer om 3:12 reglerna och dess karaktäristiska krånglighet?

Förändringen av 3:12 reglerna

Varför tror ni att 3:12 reglerna just nu är föremål för en förändring?

Vilka är de största förändringarna som ni som företagare ser det?

Vilka är vinnare och förlorare på de nya reglerna både ekonomiskt samt förenklingsmässigt?

Reglerna ska enligt regeringen bli mer gynnsamma för er som företag. Blir de det enligt dig?

Enligt regeringen skall reglerna bli enklare för företag. Vari ligger förenklingen jämfört med tidigare anser du?

Vad tycker du som företagare om förenklingen (förbättring/försämring)?

Tycker ni att förenklingsreglerna uppfyller sitt syfte?

Konsekvenser av de nya 3:12 reglerna

Tror ni att förenklingen är ett led i att revisorns roll förändras dvs. att revisionsplikten för små bolag tas bort som en harmoniseringsåtgärd gentemot övriga EU-länder?

Tror du att ni inom företaget i framtiden kan administrera skatteuträkningar själva i och med att det blivit enklare?

Tror ni att småföretag kommer att efterfråga mer eller mindre tjänster från revisorn i och med det nya regelverket?

Tror du att förenklade 3:12 regler möjliggör en större företagstillväxt i Sverige eller verkar de hämmande?

Bilaga 1c

Frågeformulär för intervjuer på Skatteverket

Uppfattning om 3:12 reglerna

Varför finns 3:12 reglerna överhuvudtaget och vad är deras syfte?

Tycker ni att de svenska reglerna är politiskt färgade?

Vad har ni för allmänna kommentarer om 3:12 reglerna och dess karaktäristiska krånglighet?

Förändringen av 3:12 reglerna

Varför tror ni att 3:12 reglerna just nu är föremål för en förändring?

Vilka är de största förändringarna som ni som statsanställda ser det?

Vilka är vinnare och förlorare på de nya reglerna både ekonomiskt samt förenklingsmässigt?

Reglerna ska enligt regeringen bli mer gynnsamma för företag. Blir de det enligt er?

Enligt regeringen skall reglerna bli enklare för företag. Vari ligger förenklingen jämfört med tidigare enligt er?

Vad tycker företagen om förenklingen (förbättring/försämring)?

Tycker ni att förenklingsreglerna uppfyller sitt syfte?

Konsekvenser av de nya 3:12 reglerna

Tror ni att förenklingen är ett led i att revisorns roll förändras dvs. att revisionsplikten för små bolag tas bort som en harmoniseringsåtgärd gentemot övriga EU länder?

Tror ni att företag i framtiden kan administrera skatteuträkningar själva i och med att det blivit enklare?

Tror ni att småföretag kommer att efterfråga mer eller mindre tjänster från revisorn i och med det nya regelverket?

Tror ni att förenklade 3:12 regler möjliggör en större företagstillväxt i Sverige eller verkar den hämmande?